

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos példány 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra . . . 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra . . . 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra . . . 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

A gazda-kongresszus.

I.

Gazda-szövetség.

(*) A múlt hetekben lezajlott III. gazda-kongresszus tanácskozásainak fontosságát és nagy horderejét mindenki elismerte.

Ennek dacára föltűnő volt az a felületesség, melylyel a sajtó a tanácskozmányokról olvasóközönségének beszámolt. De még föltűnőbb az az elhamarkodás, melylyel a kapitalizmus rendszerét szolgáló sajtó hozzászólott természetesen elítélőleg — a kongresszus tárgyalásaihoz dacára annak, hogy nem is vett magának fáradságot bővebben megismerkedni, a vidgató terméiben elhangzott fejtegetésekkel. Pedig vannak ezek között olyan mélyreható tanulmányok, a melyekkel megismerkedni az igen tisztelt kormánynak sem ártana.

Mi a dologhoz való érdemleges hozzájárulásunkat most tesszük meg, midőn nemcsak a határozatok, hanem a kongresszuson fölolvastott értekezések is jó részben már rendelkezésünkre állanak.

Ha az utolsó napon — még pedig a kongresszus keretén kívül hozott határozattal: az országos gazdaszövetséggel kezdjük el cikksorozatunkat: ennek egyszerűen az az oka, mivel ezt tartjuk a kongresszus egész eredményében a legfontosabbnak.

Ez a gazdaszövetség van hivatva lehet önteni az összes határozatokba. E nélkül theoretikus tárgyalás maradt volna a kongresszus minden határozata.

Ez a gazdaszövetség, az a munus, mely a kormányt már eddig is üdvös felelősséggel töltötte el és kénytelen-kelletlen rá erőszakolta bizonyos koncessziók megígéréseire.

Ez a gazdaszövetség az a vörös posztó, mely a Haas-Deutsch-féle sajtót a legeszeveszettebb támadásokra ingerli.

Mi is hát voltaképpen az az országos gazdaszövetség?

Midőn az közel másfélszer gazda ösz-

szegült a fővárosban, hogy a tönk szélére jutott magyar mezőgazdaság ügyével bajával foglalkozzanak, közülök azok, a kik nincsenek a kapitalizmus vontató kötelehez fűzve, tehát néhány gründert, bankdirektort és miniszteri embert kivéve az összes résztvevők, — tisztába voltak azzal, hogy a kormány saját jó szántábol nem fog a magyar gazdák érdekében semmit sem tenni.

Azzal is tisztában voltak, hogy az eredményt beláthatatlan időre késleltetnék, ha a kongresszus határozatainak kivételét egyik vagy másik politikai párt kizárólagos oltalmába helyezné.

Abban pedig a résztvevők mindegyike egyetértett, hogy a gazdák föczélja, a kormánynak kiközöktetése az eddig követett börzéspártoló politika csapásából, csak a parlamentben érhető el.

Igy született meg a gazdaszövetség eszméje.

Tizenegy millió ember él Magyarországon a földművelésből. Az ország összes lakosságának ezt a 2/3-ed részét a fökeuralommal szövetkezett szabadelvű kormány folyton nyuzta, fosztogatta néhány száz börzsiáner és néhány ezer nagykereskedő és gyáros érdekében.

Nos ez a tizenegy millió ember már kopaszra van nyírva. — Az ollónak már nem akad szerepe. Most már a nyuzókés következnék. A pénz hatalmától megrészegült kapitalizmus nem akarja belátni, hogy a legbékésebb állapot sem tűri ellenállás nélkül az elevenen való megnyuzást.

Ezt a jogos ellenállást országszerte szervezni: ez a hivatása és feladata a megalakult gazdaszövetségnek. A kivétel formája abban áll, hogy a szövetségbe lépő gazdák és földművesek kötelezik magukat a képviselőválasztások alkalmával csak olyan jelöltre adni szavazatukat, aki politikai pártállásra való tekintet nélkül az agrár követelések támogatását megígéri.

Ha Magyarország 11 millió lakóra így

sem tudja keresztülvinni jogos követelését, melyekkel sem politikai lekinteteket nem sért, sem más társadalmi osztályok jogaiba nem avatkozik — mert hiszen csak az igazságtalan és a mezőgazdaság kizsákmányolását célzó előjogok megszüntetését kívánja — akkor a viszonyok szanalására már csak az elkeseredett és kétségbeesett erőszak vállalkozhatik!

A delegációk.

Legutóbb a király elnöklete alatt közös miniszteri értekezlet volt, melyen résztvett Goluhovszky közös külügyminiszter, Bánffy miniszterelnök, Jósika a felség személye körüli miniszter, Kállay közös pénzügyminiszter, Krieghammer közös hadügyminiszter, Windischgrätz osztrák miniszterelnök, Falkenhayn osztrák földművelésügyi miniszter. A közös miniszteri értekezlet annak a királyi beszédnek a szövegét állapította meg, melyet ő Felsége válaszképpen mond a delegációk fogadásakor. A magyar delegációt szombaton, június 8-án déli 12 órakor, az osztrák delegációt pedig ugyanaz nap délután 1 óraker fogadja a király.

Különben a magyar delegáció első ülését június 6-án délután 5 óraker tartja. A magyar delegáció tagjai lehetőleg gyorsan óhajják megkezdeni az albizottsági tárgyalásokat, úgy hogy a külügyi albizottság már kedden, június 11-én tartja meg első ülését, a melyben előreláthatólag gróf Goluhovszky külügyminiszter nyilatkozni fog a politikai helyzetről.

Az egyházipolitikai törvények életbe léptetése.

Felhivatalosan jelentik, hogy a kormány most már végleg elhatározta, hogy az állami anyakönyvekről, a házassági jogról és a gyermekek vallásáról szóló törvényeket, az idejokorán közzéteendő miniszteri rendeletekkel egyidejűleg október elsején lépteti életbe. Az összes anyakönyvvezetők kinevezése, tehát azoké is, a kik a házasságkötés állami aktusának végbevételére lesznek hivatva, olyan időben fog megtörténni, hogy a belügyminiszterium részéről a szükséges nyomtatványokkal ellátva, működésüket az új anyakönyvi hivatalokban október elsején megkezdhetik. A törvény rendelkezései értelmében természetesen az első polgári házasság csak a megállapított formalitások teljesítése után (a kihirdetésnek két hétig való kifüggesztése stb.) lesz megköthető.

Megjegyzendő, hogy Perczel Dezső miniszter a belügyminiszteriumban immár külön új ügyosztályt létesített az állami anyakönyvvezetési ügyek részére és annak vezetésével Lukács György miniszteri titkárt bizta meg.

A nyitrai választás.

Az első nyitrai választás ügyében a belügyminiszter által delegált külön fegyelmi bíróság tagjai, Szmracsényi György főispán, Kubinyi Arpád országgyűlési képviselő és dr. Klinovszki Lénárd főjegyző néhány nap óta a fővárosban időznek, hol a sokat emlegetett választás ügyében a vizsgálatot megkezdték és máris többeket kihallgattak. Körülbelül még egy hétig maradnak itt, azután nyitára mennek, hol több, mint 130 tanut fognak kihallgatni.

Róma ünnepe.

Róma, 1895. május 31.

Egy háromszázados évforduló emléke hozta lázba a kereszténység középpontját. Neri szt. Fülöp nevét rebegte minden ajak; ez lélekesített fel minden szívet, melyben csak egy szikrányi hit is élt; e Szentnek tiszteletére öltött újra ragyogó dísz a Chiesa Nuova, hogy tündököljön oly fényesen, miként a szentnek arca, melyet Guidó Reni örökített meg.

Amde mindennek dacára, ha e Szentegyházba lépsz, nem annyira a szemedbe szóródott fény, sem a csillárok bűvös világa ragadja magával lelkedet, mint inkább az a mély, a gyermeki bizalom keresetlen egyszerűségével rokon áhitat emel fel, melynek igaz bensőségén, hogy épülni tanulhass — mert ezt szóval kifejezni lehetetlen — melyet hogy oly természetes őszinteséggel utánozni légy képes. Róma templomait kell felkeresned.

Mióta ez ünnepkör kezdetét vette — a Chiesa Nuova zsufolva van. Nincs itt válaszfal ur és pór között, hisz Isten előtt egyenlők vagyunk mindnyájan; nem ismerik itt a rangkülönbséget hivatalnok és napszámos között, hogy azért mert valakit szereneséje mások fölé emel, már most a templomban is legalább a szentély padjaiba jusson, vagy plane együgyűségében még a kanonoki stallumokba is felkapaszkodják. — Itt az emberek azért jönnek templomba, mert szükségét érzik a vallásnak, nem vár itt meghívóra senki; a templom nyitva van egész nap, kiki akkor beszélhet az Ur Jézussal, mikor szíve vonzza Hozzá. Itt az emberek imádkoznak, mert tapasztalják, hogy a

léleknek az ima annyi, mint a harmateső a virágnak; kérik az Istent, könyörögnek — esdekelnek Hozzá a Madonna és a Szentek útján, mert mindegyik szentül meg van győződve arról, hogy az Ur Jézusnak mi sincs kedvesebb valami, mint a mi nyomoruságunkon segíteni. És ezt annyi buzgósággal, oly rendületlen hitel, oly öntudatos vallásossággal teszik, hogy ki látja, épen nem fog csodálkozni azon a tengernyi sok ajándékon, melyet e buzgó lelkek meghallgatott imájuk után köszönetkép a Madonna és a Szentek közbenjárásáért nekik hálából felajánlanak. Hol van meg nálunk ez a tiszta öntudat a vallásosságban?

Mert, hála Istennek nálunk is vannak hívők, buzgó hívők, még pedig van sok ilyen: — de ott a bíbe, hogy kevés ember ismeri azt, amit hisz, kevesen élnek a hitből, mivel aki nincs meggyőződve testestől-lelkestől hitének igazságairól, kit nem dolgozott meg az evangéliumok szelleme, miképen csünghet az vallásán, hogy vigasztalhatja azt a hit?...

Neri szt. Fülöp kápolnája télides tele hívőkkel, mindegyik mond egy rövid imát, kissé magába száll, s azután helyt enged másnak. A kápolna rendkívül értékes. — A finoman esztétizált márványlapokat mozaik-szalag gyögyház betéttel szegélyezi. A szentnek koporsója drága kövekkel van gazdagon kiverve, fölötté áll a megaranyozott oltár, s az oltár felett a szentnek képe mozaikból tömör bronz foglalásban. Neri szt. Fülöp mise-öltözetben térdel elragadtatva a Madonna előtt, s valahányszor az ablakon át, a nap sugarai beverődnek, ép e képen ömlenek el, úgy hogy azt mennyei díszfényvel körítik. A római nép csodálatosan szereti neri szt. Fülöpöt. A Chiesa Nuovát is, melyet Maria in Vallicellának is neveznek, a római nép filléreiből restauráltak. Apostolának nevezi őt, mert neri szt. Fülöp egész tevékenységét Rómának szentelte, itt született, itt működött s itt halt meg. Legkedvesebbjéi a szegények és a gyermekek voltak, ezekkel együtt játszott. A mikor S. Onofrióba mentek ki s a játéknak már vége szakadt: akkor Tasso tölgye alá ültek hűsölni. Ő beszélt a gyermekeknek, úgy a mint a gyermekek azt szeretik, enyelegve, édesen és jóaka-

rólag. S ezek rajongtak érte, követték mindenfelé; sirtak, ha megvált tőlük. Máskor meg a mostani Villa Mattei-ban volt az összejövetel. Még most is a régi helyén áll az a kőkörönd, melyen belül letelepedtek. Azután megint csak a szent vette fel a keszéd fonalát, a többiek kérdésekkel ostromolták, ő felelt nekik, s az ifjak megfogadták szavát. És ez így ment egész a szent haláláig, mely őt 80-ik évében találta hosszú munka és sok áldás után. Méltó fényűző ünnepük is a kedves szt. Pippo emlékét a rómaiak. A szent névnapján este Róma fényesen ki volt világítva. Különösen Szt. Péter fassadja rezgett ünnepélyes, halvány fényben. Megható volt május 28-án a Chiesa Nuovában végbement istenitisztelet is. Kardinális Bianchi, falestrinai püspök celebrálta a szt. misét; szt. Péter kanonokjai és az ő régi fiai, a »kis kardinálisok« segédkeztek neki, mert mikor a Jézustársasági atyákat 70-ben pro forma kiűzték Rómából, ő Szentsége Bianchit állítottta a Collegium Germ. Ungaricum élére, hogy hivatalosan praesentálja; és még az öreg Meluzzi mester sem hiányzott, hogy az újra összejött család annál teljesebb legyen; ő volt ugyanis a collegiumnak utolsó világi énektanára. Bianchi már roskatag aggastyán, s ha az a 78 év, mely vállára nehezedik, nem viselte volna meg annyira, a küzdelem és viszontagságok, melyeket az Egyházért kiállott, bizonyára megtörték volna. Hőfőúr fúrtei s az arezán visszatükrözött jószág tiszteletet és rokonszenvet keltenek iránta. A római nép maga is különös szeretettel halmozza el. Mikor kiszállt kocsijából, köréje csoportosultak, ki kezét, ki ruháját esőkolta, úgy hogy alig bontakozott ki közülök. Ugy 10 óra körül lehetett, hogy a szt. mise megkezdődött. A hírneves maestro ezuttal is kitétt magáért: remek misét adott elő; a karban kivételképp néhány sixtinabeli énekes is volt. A szt. mise fél 1-re ért véget, mikor is mindenki hitében gazdakodva, lelkében felgyullasztva azon szent fohászszal hagyta oda a temptomot, hogy az Ur Isten áldja meg a római népet, mely még mindig oly nagy buzgalommal tudja tisztelni őt szenteiben.

K-hy.

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

„A szókimondó asszonyság.“

(Madame Sans-Gêne.)

— Színmű 4 felvonásban. Irta: Sardou Viktor. Magyarra fordították: Fái és Makó. Színpadra kerül Magyarváradon először 1895. június 5-én. —

Korunk legszellemesebb francia színműírójának: Victorien Sardou-nak mindenütt fényes sikereket aratott színműve: »Madame Sans Gêne« kerül ma este színpadra. — Sardou e darabjában nemesak hogy érdemtelenné nem tette magát a »legszellemesebb« jelzőre, hanem hátróztatott még önmagát is felülmulat. »A szókimondó asszonyság« az első jelenettől az utolsóig csak úgy sziporkázik a hamisítatlan és ragyogó ötleteitől.

Pedig tulajdonképen mi az egész darab? — Egy egyszerű kis anekdota I. Napoleon életéből, melyet már az unalomig olvastunk a »Napoleon intime« és »Vie de Napoleon«-okban, mik egy pár év óta szinte ijesztő mérvben jelentek meg a párisi könyvpiaczen. De hogy mivé lesz ez az adoma a Sardou keze alatt, az legjobban kiviláglik, ha elmondjuk a darab meséjét.

A világtörténelem egyik legérdekesebb napja, 1792. augusztus 10-ike van Párisban.

Nagy tragédia az maga egészében, a mely folyik. De a világtörténelem nagy tragédiáiban — valamint Shakespereiben — pihentetőül mindig vannak mellékes vidám derült jelenetek is.

A fehéreneműek mosására annyira meny-

nyire még a nagy forradalomban is szükség van. S a derék, őszinte elzászi leánynak Hübscher Katának, aki egy fehérenemű tisztító intézet élén áll, elég dolga van akkor is, mialatt a Tuileriák körül ropog a fegyver.

Katát a városrészen mindenki a madame Sans-Gêne néven ismeri. Azért a nemes és eredeti tulajdonságáért nevezték így el, mert ő sohasem zsenérozza magát, hanem mindig mindenkinek megmondja az igazat. A mi a szívében, az a száján.

A szókimondó asszonyságnak érdekes kuncaftjai is vannak. Itt van például bizonyos Fouché ur, aki majdnem pap, tanító vagy ügyvéd lett már; miután azonban kiűtött a forradalom, éles észszel a forradalmárságot választja foglalkozásának. Ezzel majdan magasra lehet emelkedni, különösen az olyan forradalmárnak, aki bölcsen, mint Fouché ur, nem kockáztatja a bőrét a vitéz svájciak puskaesőveje előtt, hanem csupán organizál. Ezuttal is itt ül a szókimondó asszonyság mosó üzletében s gyöngye fehéreneműinek átvétele közben a forradalomról s a forradalomtól várható jövőről beszélget. Tréfásan még azt a szót is elejti, hogy majd ha miniszter leszek. Mire a szókimondó mosóné vidám gunnyal vágja vissza, hogy akkor lesz maga miniszter, a mikor én hercegné.

Mellékesen egy rossz fizető kuncaft is szóba kerül. Valami rangja vesztett s királyi kegyelemből megint rangjába emelt tisztviselő. Most is adósa a szókimondó mosónénak, de ez a jószívű teremtés nem zaklatja szegényt. Tán azért sem, mert lát tetszett bizony az a tisztviselőnek. Persze csak addig, míg a mostani

völegényébe, aki őrmester a nemzetőröknel, bele nem szeretett.

Azt a szegény kis tisztviselőt pedig Napoleonnak hívják.

A Tuilericket azonban már bevette a nép. Fouché ur, az organizáló forradalmár elsiethet részt venni a diadalban.

Kata egyedül marad az üzletben. S ekkor berohan egy sebesült udvari ember. A nemzetőrök elől menekül. Neipperg osztrák gróf ez, aki híven védelmezte Marie Antoinettenek, a királynénak és osztrák főhercegnőnek lakosztályait a nép dühe ellen. A szókimondó mosóné nagy patrióta ugyan, hanem azért mint becsületes jószívű némbor, a nehéz sebesültet mégis elrejtí.

Véletlenül éppen az ő völegénye. Lefővve őrmester vezeti az üldözött nemzetőröket. Maga a völegény meg is találja az osztrák gróft Kata szobájában. De az őrmester is nemes lélek. Neipperg gróf meg van mentve.

Es imé — nagyot fordult a világ. A forradalom felemészttette önmagát. Franciaország eszásárság.

Es ki a esászár?

A esászár — az a bizonyos tisztviselő, bezeg, nem furesa többé a neve. I. Napoleon.

Fouché ur, az organizáló forradalmár, — immár Otrantó hercege — már volt, de még lesz is miniszter. Geniális, opportunus, ármányos, de egészben véve még eléggé tisztességes rendőrmisztere a esászárnak.

S betelt a gunykép mondott jóslat. Fouchéból akkor lett miniszter, mikor a szókimondó mosónéból hercegné. A szókimondó asszonyság

A nagyvárad kerületi tornaverseny.

— Június 3. —

Piros pünkösdi napján ugyancsak megélénkülték városunk utcái. A különben is nagyszámu, ünneplő közönség megháromszorozódott a két nap alatt.

Az utcákat fellebegték az ország különböző részeiből egybegyűlt tornászok tiszteletére, s a templomba hívogató harangok ünnepléses zugásába, az utca lármájába belevágott a minden untalan, felhangzó dobpergés, a trombita harsogás, s a vezényszavak, melyekre festői ruhába öltözött daliás alaku ifjak katonás léptekkel haladtak el az utcákon.

Oly élénk érdeklődést tanúsított a közönség, hogy bizony a fűtezőn nem egyszer szünetelni volt kénytelen a kocsiközlekedés.

A nagyobb csoportokban érkező tornászok valóságos triumpháltak a bevonulások alkalmával, melyet a legkorábban érkező a **versecziek** nyitottak meg, kik még pünkösdi első napján délután fél 6 órakor megérkeztek. A vonatnál Bognár Sándor, Debreczy Imre, Eszenyi Sándor, Ficzek Lajos és Heringh Sándor fogadták és kilépésükkor Frankó Endre csinos beszéddel üdvözölte őket.

Buday József igazgató és két tanár Jannell József és Perjéssy Lajos vezették őket.

Jól megtermett szálás ifjak, ruházatuk: piros bluz, kék öv, fejükön piros csiku fehérsapkával összesen huszan.

A verseczyi realisták az olasz róm. kath. iskolában kaptak szállást. Ott töltötték az éjjelt. Korán megreggelizvén, a nagyvárad főgimnázium és főrealiskola növendékeivel együtt kivonultak a fél 10 óra után érkező alföldi vonathoz.

Ezzel érkeztek az **aradiak**.

Három tanintézet ifjuságának legvállasabb, mellesebb küzdőit köldötték el a mérkőzésre. Fogadásukra a Kaczián Károly, Kenéz Sándor, Kiss Elek, Láng József s Lázár Mártonból álló fogadóbizottságon kívül megjelentek az Aradról tegnap ide átrándult biciklisták is. Megérkezésükkor Kiss Elek üdvözölte őket rövid beszéddel.

Az **aradi főgimnázium** ifjai Nagy Sándor tornatanár dr. Richter A., dr. Rosenberg Sándor tanárok vezetése alatt jelentek meg, mindannyian piros bluzban, kék övvel s fekete nyakkendővel, fejüket piros sapka fedte. Összesen huszonhatan.

Az **aradi realiskola** harminczöt ifjut küldött a küzdőterre Matschik Márton tornatanár vezetése alatt. Eljöttek még az ifjuság kíséretében Fényes Dezső, Scholcz Róbert, Sztvojni Lajos, Székely Salamon és Petri Lajos tanárok. Az ifjakon csinos piros bluz van, kék övvel, fejüket piros csiku fehér sapka fedi. Összesen 32-en. Már feltűnést keltek fegyelmezett bevonulásukkal is.

Az **aradi tanítóképezde** ifjuságát szintén Nagy Sándor tornatanár vezette Szabó József igazgatóval és Szöllösy István tanárral. Harminczketten voltak piros bluzban kék övvel és fekete nyakkendővel. Sikkjuk fehér, piros csikkal. Összesen 34-en.

A realisták az állami főrealiskolában, a gimnázisták és képezdészek a prem. rend főgimnáziumában kaptak szállást.

A legnagyobb csapat versenyző a déli fél 12 órakor Kolozsvár felől érkező vonattal jött. Mihlye Gyula, Molnár Lajos, Oszterlám Armin, Propper N. János és Réz Mihály fogadták őket. Mikor a vonat beérkezett az előbb kivonult nagyváradai tornászok lelkes éljenzéssel üdvözölték, mire ők is éljenzéssel, trombitaszóval és dobpergéssel válaszoltak. Miután Rátkay József a főintéző mindent elrendezett, kezdetét vette a bevonulás. A menetet a nagyváradai főgimnázium tanulói nyitották meg. Utánok a **kolozsváriak** jöttek. Kincses Kolozsvár róm. kath. főgimnáziuma 31 ifjuval száll sikra a versenydíjakért. Az ifjakat Gspann Károly tornatanár vezeti. Az erdélyi jó levegő szinte megérzik a szépnövésű sugár fiukon. Kék bluzukat, aranyrojtos, fehér öveszi körül.

Fejükön piczi fekete sipka van. Összesen harminczegyen.

A kolozsváriakat nyomon követték az **enyediek**.

Széles mellű, villogó szemű ifjak az enyedi ev. ref. Bethlen kollegium viadorai, mind egyik kész atléta. Katonai egyenruhában vannak.

Váró Ferenc igazgató, Szilágyi Gyula, Fogarasi Béla, Fogarasi Albert, Hegedűs Zsigmond, Bodrogi János, Zazon Ferenc, Borsai Samu, Orbai János és Lázár Imre torna-tanár vezetik a csapatot, összesen 40-en vannak.

Az enyediek után **Brassó** küldöttei követ-

keztek. Brassóból két intézet küldötte el legjobb tornászait.

A **brassói főrealiskola** ifjai kék bluzban, kurta, térdig érő nadrágban voltak. Fejükön kék matróz-sipka, lábukon fekete harisnya és torna-czipő volt látható.

Huszonötven vannak.

Ezekkel együtt jött a **brassói ág. ev. gimnázium** tíz athletája. Mindegyiken díszes fekete bársony atilla s testhez álló nadrág van. Fejükön a kék szalagos burch sipka volt látható. Vezetőjük: Greisingi Henrik. Összesen 10-en vannak.

Tizenkét óra volt, hogy a vasutól beérkeztek. Az elszállásolás hamar végbe ment. A brassói realisták, a prem. főgimnáziumban, a kolozsvári főgimnázium növendékei a központi közs. iskolában, a nagyenyediek reformátusok és a brassói ág. ev. gimnázium küldöttsége a realiskolában kaptak szállást.

Déli egy órakor mindannyian tanáraikkal együtt a részükre megállapított helyen ebédtek.

A délután öt és fél órakor érkező vonattal a dévaiak, a temesváriak és a fejrtemplomiak jöttek. — Fogadásukra kivonultak Sipos Árpád, K. Nagy Sándor, Szemes Imre, Szokoly Tamás, Száva János, dr. Tóth Mihály és Weisz Károly. Megérkezésükkor röviden üdvözöltetvén, bevonultak. Legelő jöttek a **temesváriak** utazó ruhában. Egyenruhájukat, mely fehér ing, vörös sapka (csillaggal) és sötét nadrágból áll ma öltik fel. Velük jöttek tanárok: Ppfeiffer Antal, Bóth Ferenc, Riez Ferenc, Farkas Ignác, Weber Antal és Müller Károly tornatanár. A temesváriak, kiket a központi elemi iskolába szállásoltak, hatvanan vannak.

Velük együtt érkeztek a **dévaiak** csinos, erős testalkatú ifjak, kíséretükben vannak: Boga Károly igazgató és Tóth Ferenc tornatanár. Már kevonulásukkor látható volt, hogy jól fegyelmezett csapat. Huszonötven vannak.

Déli ifjak a **fehértemplomiak** is, kik harminczketten jöttek nemzeti színű egyenruhában. Fővegük piros, ingök fehér és övük zöld. Nadráguk térdig érő, vitorlavászonból van.

Kiséretükben jöttek Lehoczky József, Vajda Károly tornatanárok, Király Pál igazgató és Egry Gyula tanár. Összesen tizennyolczan vannak.

Mind a három intézet ifjusága a megérkezés után azonnal kivonult a Rhédey-kertbe hol az összpórába tartották meg.

örmostere tudniillik felvitte már a tábornagyságig s a danzigi herceg címet kapta. Kata tehát, mint felesége, most már danzigi hercegné. A danzigi hercegné azonban megmaradt a nagy rangban a császári udvarnál is szókimondó asszonyságnak.

Szókimondásától retteg az egész udvari bagage, mely annál finnyásabb és gögösebb, minél inkább parvenü.

És milyen parvenü népség ez az egész udvar. Maga a nagy császár is az. De őt roppant langesze parvenüségében is inkább féltelmessé teszi, semmint neveltségessé. A szókimondó asszonyság parvenüségében is kedves, mert őszinte, egyszerű, igaz szív, aki sohasem csinál neveltségessé titkot mosónéi markotányosnéi multjából és sohasem akarja s nem is tudja a született hercegnét afektálni. Az egész udvar összecsküszik a szókimondása miatt gyűlölt danzigi hercegné ellen. A császárnak uborkafára felkapott testvérei állnak az udvari eselszövény élén, mely a szókimondó asszonyságot az udvarnál lehetetlenné akarja tenni.

A parvenü császárnak magának is igen nagy gondja van újdonsült udvara arisztokratikus díszére. Miután pedig — mint azt minden kis és nagy zsarnok tenni szokta — a tőle függők belső magándolgait is korlátlan parancsokkal akarja igazgatni, elrendeli, hogy táborcsokkal akarja igazgatni, váljon el a szókimondó asszonyságtól s vegyen más, előkelőbb modoru feleséget.

De már ezt sem a danzigi hercegnék sem a szókimondó asszonyságnak eszük ágában sincs megtenni, még a császár kedvéért sem. Sőt a szókimondó asszonyság bámulatos nyíltszívűséggel, ragyogó észszel és pergő nyelvvel

tönkre esepüli az egész ellene ármánykodó udvarnépet, különösen a császár dölyfös parvenü testvéreit.

Az udvarnál a szókimondó asszonyságnak alig van más barátja, mint az egykori Fouché ur, most otrantói herceg — a ki azonban éppen ez időszert bukott miniszter — meg Neipperg osztrák gróf, akinek egykor megmentette az életét s aki most ismét Párisban van, mint Mária Lujza osztrák főhercegné és francia császárné udvari embere és titkos imádója. Ezt a grófot éppen most utasítja kimindörökre a féltékeny császár a francia imperium területéről.

A szókimondó asszonyságot éjjel táján ad audiendum verbum imperatoris rendelik. A császár el van határozva az asszonyságra ráparancsolni a válást s őt kiharancsolni udvarából. De a szókimondó asszonyságnak még ő sem imponál. Sőt az imponál ő neki okos szókimondásával, mely emlékezteti a parvenü császárt arra, hogy az ő új trónja a bárdolatlan népre van alapítva s a kényes arisztokrácia által csak elveszhet. De meg is hatja a szókimondó asszonyság a császárt azzal, hogy felidézi emlékében azt az időt, mikor az a bizonyos fiatal tisztecske, akit ő szeretett, a szerelmét nem vette észre, hanem igenis adósa maradt rossz fehérműneinek tisztításáért és javításáért mind maig 60 frankkal.

Már-már a császár tenné meg a szókimondó asszonyságnak a szerelmi vallomást, a melyet a stréber tisztecske elmulasztott, mikor a császári idill, hirtelen drámára fordul.

A császár zajt hall ajtaja előtt. Kinéz — s retendő felháborodással látja, hogy a kiuta-

sított Neipperg gróf, kinek már utban kellene lenni a határ felé, az éj leple alatt itt jár a palotában s a császárnéhoz akart beosonni.

A császár féltékenységének és parvenü dühének viharában őreivel elfogatja s bántalmazza az osztrák grófot. Az kardot ránt a császárra. Az örök leteperik s a császár — a ki tudvalevőleg nem sokba vette más emberek életét s a ki Eughien herceget is vajmi könnyen és gazul gyilkoltatta le — kiadja a parancsot, hogy Neipperg gróf haljon meg. A szókimondó asszonyság ennek az egész gonosz botránynak tanuja s most jó szíve azt a kötelességet rója rá, hogy a zsarnok gyilkos karmaiból is kimentse ugyanazt az emberéletet, a melyet egyszer a nép dühétől már megmentett.

Szerencsére Savary rendőrminiszter, a rovigói herceg, aki a császár gyilkos szeszélyének a történelem szerint Enghien herceg esetében is készséges eszköze volt, ezuttal igen ügyetlen számár. Az egykori Fouché ur, az otrantói herceg a szókimondó asszonyság szövetségese — ki a mint a történelemből tudjuk, Enghien herceget is meg szerette volna annak idején menteni — most sikeresen jár túl az eszén. Neipperg gróf megmenekül s kiderül, hogy a császárné semmiféle szerelmi viszonyban nem volt vele. (Azt már megint csak a történelemből tudjuk, hogy I. Napoleon özvegye a hú Neipperg gróffal kötött morganatikus házasságában talált vigaszt.) A rovigói herceget a császár lecsapja a rendőrminiszterségről s megint az otrantói herceg — az egykori Fouché ur — lép e hatalmi polezra.

A szókimondó asszonyság pedig boldog,

A mi tornászaink.

Nagyváradról a versenyeken csak a prem, rend főgymnasiumának ifjai és az állami főzealiskola növendékei vesznek részt. Az előbbi 160 az utóbbi 40 versenyzővel. A főgymnasium növendékei a szabadgyakorlatokban mind részt vesznek, az egyénekenkénti versenyben 160 diák.

A főrealiskola növendékei közül 31-en versenyeztek:

Az összpróba.

Tegnapelőtt délután három óraker az addig megérkezett összes ifjak kivonultak a versenyterre, hogy a szabadgyakorlatokból megéjtsék a főpróbát. A versenyzőket egy tömegbe állították, hogy együttesen végezzék el az előírt gyakorlatokat.

A szabadgyakorlatokat az egyes intézetek precizien végezték, de az egész nem ment egyöntetűen, mi talán annak tudható be, hogy a rendes megszokott vezényszó helyet harangjelre kellett a gyakorlatokat végezni.

Ezek elvégezte után megmutatták, hol lesznek a tornaszerek és hol mennek végbe a a szeryakorlatok és az athletikai gyakorlatok

Az összpróbán igen szép számú és előkelő közönség jelent meg. Ott láttuk: Beöthy László főispánt, Sal Ferenc kir. tanácsos polgármestert, Des Echerolles Kruspér Sándort, Markovics Kálmán orsz. gy. képviselőt, Fleischakker Gyula bankigazgatót, Mezey Mihályt, Kotunovics Sándort, Czifra Gerőt, dr. Sarkadi Lajos kamarai titkárt stb.

A tornatanárok értekezlete.

A összpróba után a tornatanárok a lövöldében értekezletre gyűltek egybe, melyen Rátkay József elnökölete alatt megállapították a tegnapi nap folyamán szükséges teendők elvégzésénél követendő eljárást.

A vacsora.

Fél nyolczkor megtelt a lövölde helyisége a piros kék, zöld és veres színbe öltözött diákokkal s orrukat megcsapta a jó étel illat s alig várták azt a percet melyben kielégíthetik gyomruk vágyát.

Nem váraozták soká. Kis idő múlva asztalra került a párolgó gulyás hus s alig győztek belőlle diákjaink eleget enni.

A menü különben: Gulyáshus, turós csusza és fél liter tiszta jó borból állott.

hogy mindent ilyen jól és szépen sikerült s marad danzigi hercegné az udvarnál.

Ezt a szép és érdekes történeti mesét Sardou részben való adatokból szötte, részben költötte s remeklő ügyességgel helyezte el egy négyfelvonásos vígjáték keretébe.

A tökéletes drámai forma daczára ez a történeti mese voltaképen még sem dráma. A lényege nem az, amint ez a meséből első tekintetre kitűnik. A darab hőse, nemcsak a cím, hanem a szerep fontossága szerint is, a szókimondó asszonyosság. És mégis a szókimondó asszonyoságnak inkább csak a beszédjében és jellemzésében van az érdekessége s nem abban, amit cselekszik, vagy a mi vele történik. Mindössze is alig másfél felvonás az, amelyben a vígjátéki cselszövény az ő személye körül forog. Ez a cselszövény sem főfontosságú, hanem csak egy szines kavics abban a pompás mozaik képben, melyet Sardou a történetből, a krónikás adomákból és saját ötleteiből rakott össze egy darabbá.

Besse és lebilincselő azonban a darab, mint történelmi korkép. Sardou, aki nem hívő, hanem bíráló szellem, a nagy forradalmat és a nagy császárságot egyaránt a maguk fonák, emberi tökéletlenségében idézi a szemünk elé. Ezenfelül a történeti igazság szelleme ellen még az apróságokban sem vét soha — s így darabja rendkívül érdekfel bennünket, mert valószínű. Charlyle és Taine után már minden szentségtörés nélkül teheti fel az író a közel-múlt két legnagyobb történeti epochájának rajzát a gyarló vonásokat. Ha pedig ezt valaki azzal a finom szatírával teszi, mint Sardou, a nézőt a kép hasonlatos voltáról még inkább meggyőzi. Tudvalevőleg a karrikaturák, élet-hűségre nézve a legjobb arcképek. K. A.

A második tál ételnél már felbomlott a rend. A külön ültetett diákok már ekkor össze kavarodtak ittak egymás egészségére s éltették a derék tanár urakat.

Ekkor a cigány zene a »Kossuth« nótába vágott s az összes tanulósság énekelni kezdett a cigányok után.

Ekkor gyultak ki a lampiónok is s a görög tűz még jobban megpirosította az örömtől és lelkesedéstől már is piros arcokat.

Három mozsár ágyu is dördült el s egy két diák toasztozott is éltették a szives vendéglátó nagyváradí gymnasiumot és főreal iskolát.

A tűzijáték.

megkezdésére, mely igazán páratlan ügyes séget és izlésességet árult el s melynek kitűnő sikere: Kizárólag Hegedűs Gézát dicséri.

Különösen a: Római gyertya, szikra kálász és a tűz eső aratott nagy tetszést.

Kitűnően sikerült még a: »Mongol kerek« mit a közönség tapsviharral követett s a tűzijáték befejezte után a derék tűzmestert Hegedűs Gézát vállaira vette az ifjuság s úgy huzozta óriási éljenzések között a köröndön s aztán bevitték a lövölde helyiségébe s alig tudott megszabadulni a diákság kezéből.

A tűzi játékot követő óriási lelkesedésnek csak:

A táncz

vetett végett. A cigány ráhuzta s megmutatta a diákság, hogy hogyan kell tánczolni csárdást.

Jelen voltak:

Urnők: Hegedűs Gézáné, Réz Mihályné, Millye Gyuláné, Dr. Sipos Arpádné, Dr. Nemes Imréné, Beöthy Ödönné, Dr. Radó Ignáczné, Recht Ignáczné, Géczy Lajosné, Belezna Antalné, Kappell Györgyné, Sziládky Lajosné, Fehér Izraelné, Beznák Józsefné, Neufeld Béláné, Szeghalmy Bálintné, Laszky Arminné Voszka Ferenczné stb.

Leányok: Sipos Elza, Géczy Irén, Hegedűs Irén, Belezna Gizella, Sziládky nővérek, Szeghalmy Vilma és Etel, Fehér Paula, Recht nővérek, Voszka nővérek, Szonnenfeld Alisz Kempner Matild, Millye Ilonka, Petry Margit, Graf Jozefin, Inceze Piroksa, Beznák Ilonka, Fried Sarolta, Csomák Józsa, Korda nővérek, Beliczey Viola stb. stb.

Nagyon hiányos e névsor. Tudósítónknak nem sikerült teljesen összeállítani a nagy diák tömegben, de azért aki ott volt, mindenki tudja, hogy jól, nagyon jól mulatott, a sok fiatalság között azt nem tudták a leányok kívül menjenek tánczolni s az idegen diákok nem győztek dicsérni a végig élvezett mulatságot.

A kivonulás.

Réggel 7 óraker gyülekeztek diákjaink a főgymnasium udvarán s a felállítás után 7 óra tíz perczkor indultak el a »Rákóczy« induló hangjai mellett s menet közben három helyen is lefénnyképezték őket.

A fellobogozott utca megtelt a kíváncsi közönség sokaságától s a katona zene utközben folyton magyar darabokat játszott.

A verseny terre kiérvén Rátkay József torna tanár felállította a csapatokat.

Elöl az aradi főreal és tanító képezde állott, utánna a temesvári, nagyenyedi, s a harmadik oszlopban a nagyváradí főgymnasium és főreal iskola.

A megnyitás.

Felállítás után, Beöthy László főispán, szép beszédet intézett az ifjusághoz, buzdítván őket, a testgyakorlat felkarolására a jövő nemzet egészség ügye érdekében.

A megnyitás után, Tucesek Ferenc karnagy vezetése mellett az összes ifjuság a katona zene kíséretével elénekelt a »Himnusz«-t mely után jeltáltak a torna verseny megkezdésére.

A kivonulás valamint a felállítás alatt példás rend uralkodott mely a rendező bizottságot dicséri.

A megkezdésnél jelen voltak: dr. Beöthy László főispán, Sal Ferenc, Pokorny German, dr. Markus László, dr. Gyémánt Jenő, Kotunovics Sándor vezetése alatt a gymnasiumi tanári kar, Szúnyogh Péter, Eressey Zsigmond, Fleischaker Gyula, Ghyrka, Remiz ezredes, Horányi Gyula, dr. Bozóky Alajos, Des Echerolles Kruspér Sándor, Horányi Géza, Szatmáry Király Andor, Kiss Elek, Komlóssy József, Beöthy Pál, Lázár Zoltán, Horányi Géza, Jelenfy Kornél, Frankó Endre, Pallay Lajos, Mezey Mihály, Hegedűs Géza, Glac Antal, Lovassy Andor, Heringh Sándor, Szokoly Tamás, Czifra Gerő, Wertheimstein Alfréd stb. stb.

A szabad gyakorlat.

A verseny első pontja a szabad gyakorlat volt. »Sornytás jobbra és balra« vezényszó után négy, 1, 2, 3 és 4 számokkal jelzett diák az emelvényre állt s előre mutatta a diákságnak a következő gyakorlatokat s harangütésre egyszerre s gyönyörűen csinálták azokat.

A szabad gyakorlatokban már leginkább kitűntek a Nagyenyediek, váradiak és dévaiak.

Utána »kettő rend oszlop jobbra« vezényszó után az intézetek ifjusága a verseny területén kijelölt helyet foglalta el, egy része pedig futáshoz készült.

A futás.

Nyolcz óra 50 perczkor futáshoz álltak fel, a bizottsággal szemben arcvonalban nagyság szerint intézetre való tekintet nélkül. Bírálók voltak: Glac Antal, Czifra Gerő, Wertheimstein Alfréd.

Elsőnek érkezett be egy verseczi, két dévai és két aradi diák. Ezenkívül legjobban futott két nagyváradí gymnasista, egy váradí realista, négy aradi és verseczi.

Az indulás lobogó jelzéssel és harangütéssel történt.

A gyönyörűen sikerült futás után kezdődött a

Nyújtó tornászati.

Bírálók voltak: Fleischaker, Ghyrka hadnagy és Mistle Kálmán.

A nyújtón legügyesebben a nagyenyediek tornásztak. Minden mutatványukat a közönség viharos tapsa követte s különösen Hofman Ferenc mutatott be igazi »atletához« is méltó mutatványokat.

A nagyenyediek után a brassói gymnasisták méltók leginkább a dicséretre s igazán meglepte közönségünket a magyar diákság ügyes s egyszersmint nehéz mutatványai.

Akik a magyar diákság satnyaságáról panaszkodtak e tegnapi tornaverseny alkalmával, meggyőződhetnek ezen állításuk ellenkezőjéről.

Igazán nem győzzük eléggé dicsérni azon diákokat, kik ügyes mutatványaikkal a nagy közönség figyelmét és dicséretét is egyaránt magukra vonták; a magyar közoktatásügyi miniszter ezen életre való alkotása, t. i. hogy kerületi tornaversenyek tartassanak, teljesen a célnak megfelelőnek bizonyult s örömmel látjuk küzdeni erőben a jövő nemzedéket.

A különféle szertornázások.

A nyújtó tornászati után felbomlottak a csapatok s különféle tornaszerekhez vonultak. Korlát és sulydobás következett először. Ez utóbbinál hibáztathatjuk a bíráló bizottságot s elkeseredettséget szült a nagyváradí s több idegen diákok között is, daczára annak hogy

Kőszegi László nagyváradí diák majd egy méterrel tovább dobta Juhász József dévai diáknál, mégis ez utóbbinak ítelték a díjjat s kifogásolták, hogy Kőszegi lába félig lent volt az emelvényről s daczára, hogy másodsor még messzebb dobta.

Mi a sulydobás győztességének, határozottan Kőszeghy Lászlót tarjuk.

Volt még rud ugrás, magas ugrás, távol ugrás, kötélhuzás, melyekben egyenkint is kitüntette magát az ifjuság.

A verseny eredmény kihirdetése.

Egy negyed 2 óraker két órai tanácskozás után hirdette ki Sal Ferenc polgármester az eredményt mely a következő volt.

Folytatás a mellékleten.

Ezüst koszorút nyert: Nagy-Enyed ref. coll.

Aranyérmét nyert: Hofmann Ferencz N.-Enyed.

Aranyérmét: Szloján Tivadar (Arad képezde.)

Aranyérmét nyert: Lukics Gyula Temesvár.

Futásnál.

Ezüstérmét: Weber Lajos (Déva), Oszti Béla (Arad képezde.)

Bronzérmét: Kolombán Lajos (Déva) Udvardy József (Arad képezde.)

Oklevelet: Kanapé Dezső (Arad képezde.) Bende Vilmos (Brassó reál) Ujoc Péter (Temesvár), Osztrovszky (Arad képezde.)

Nyújtónál.

Ezüstérmét: Hoffmann Ferencz (Enyed) Zerelek Márton (Brassó ág. év.) Gothman Imre (Versecz.) Sztoján Tivadar (Arad képezde.)

Bronzérmét: Marczel János (Brassó reál), Juhász József (Déva), Oka Pál (Kolozsvár), Horváth Boldizsár (Temesvár), Hoff Mór (Brassó ág. év.)

Oklevelet: Mosdosy Andor (Temesvár), Osztie Béla (Arad képezde), Inke György (Brassó reál), Konz Albert (N.-Enyed), Brudov Ignác (Brassó reál), Stiffor Ferencz (Arad kép.), Brauder Vilmos (Versecz), Feder Vilmos (Kolozsvár), Kovács Ferencz (Déva), Mandel Miklós (nagyvárad fűgymn.)

Korlátnál.

Ezüstérmét: Hoffmann Ferencz (N.-Enyed) Marczel János (Brassó reál), Zerelek Márton (Brassó ág. év.) Sztoján Tivadar (Arad képezde.)

Bronzérmét: Valton Géza (Kolozsvár), Konz Albert (N.-Enyed), Horváth Béla (Temesvár), Kovács Ferencz (Déva), Jolánkay (Arad reál.)

Oklevelet: Mandén Viktor (Nagyvárad fűgymn.), Középegy Kálmán (Nagyvárad fűgymn.), Smerekál János (Déva), Székely János (N.-Enyed), Silbereisz István (Arad gymm.), Sancziály Aurél (Brassó ág. év.), Boga Pál (Kolozsvár), Inke György (Brassó reál), Litán Gergely (Kolozsvár), Bogdán Antal (Temesvár).

Lógrásnál.

Ezüstérmét: Deutsch (Arad reál), Horvát Boldizsár (Temesvár), Bende Vilmos (Brassó reál).

Bronzérmét: Osztar Ferencz (Temesvár), Pajos Ferencz (Nagyvárad fűgymn.), Jolánkay (Arad, reál).

Súlydobásnál.

Ezüstérmét: Juhász József (Déva). Bronzérmét: Sindelák Venczel (Temesvár), Hoffmann Ferencz (N.-Enyed).

Oklevelet: Baba Péter (Fehértemplom), Marczel János (Brassó reál), Klig Péter (Déva).

Súlyemelésnél.

Ezüstérmét: Soós József (Brassó gymm.). Bronzérmét: Tilger Miklós (Temesvár). Oklevelet: Kollay Cornél és Poynár Jenő (Nagyvárad fűgymn.).

Magas ugrásnál.

Ezüstérmét: Lorenz Miklós (Arad, képezde), Bukovecz Ferencz (Temesvár).

Bronzérmét: Marczel János (Brassó, reál), Baba Péter (Fehértemplom).

Oklevelet: Weber Lajos (Déva), Brandel Vilmos (Versecz), Turkanya Szviticzka (Fehértemplom), Pittner József (Arad gymm.), Bende Vilmos (Brassó reál).

Magas rudugrásnál.

Ezüstérmét: Medvigy Gábor (Nvárad fűgymn.) Lukács Gyula (Temesvár).

Bronzérmét: Osztar Ferencz (Temesvár) Középegy Kálmán (Nagyvárad fűgymn.) Hencz Károly (Temesvár).

Oklevelet: Bokor Vendel (Temesvár) Antolóczy Kálmán (Nagyvárad fűgymn.) Tilgur Miklós (Temesvár), Bezsán Cornél (Nagyvárad fűgymn.), Bertin Lajos (Temesvár).

Távolság ugrásnál.

Ezüstérmét: Baba Péter (Fehértemplom), Lukács Gyula (Temesvár).

Bronzérmét: Handke Gyula (Nagyvárad fűgymn.), Udvardy József (Arad képezde).

Távol rudugrás.

Ezüstérmét: Lukics Gyula (Temesvár). Bronzérmét: Medvigy Gábor és Antalóczy Nándor (Nagyvárad fűgymn.)

Oklevelet: Bezsán Cornél (Nagyvárad fűgymn.) Osztar Ferencz (Temesvár), Középegy Kálmán (Nagyvárad fűgymn.), Kiss Sándor (Nagyvárad), Boros Vazrl Nagyvárad fűgymn.)

Bakugrásnál.

Ezüstérmét: Teicsek Helmund (Brassó ág. év.)

Bronzérmét: Zilahy Kálmán (nagyvárad reál.)

Oklevelet: Turkonya Szvituzka (Fehértemplom.)

Kötélhuzásnál.

Ezüstérmét: Fehértemplom, Déva, Arad (képezde.)

A hazavonulás.

A tornaverseny eredmény kihirdetése után az ifjuság a »Rákóczy« hangjainál vonult haza, elől a legtöbb győzelmet aratott nagy-enyedi kollégium ifjuságával, kik elől vitték a nyert ezüst babékoszorút.

A bankett.

Délután 2 órakor bankett volt a »Zöldfa« szálloda nagytermében a torneversenyre Nagyváradra érkezett tanárok és vendégek tiszteletére. A kitünő menüjü bankett, mely Czeglédy Sándor jó konyhát és pincéjét dícséri a legfesztelebb hangulatban folyt le.

Jelenvoltak: dr. Beöthy László főispán, Sal Ferencz polgármester, Hlatky Endre, dr. Bozóky Alajos, Kotunovics Sándor, Laday Kázmér, Smetka Ödön, Ponty Kelemen, Böszörményi Géza, Hoványi Géza, dr. Sipos Árpád, dr. Molnár Imre, dr. Hoványi Gyula, Stark Gyula, Hegedüs Géza, Komlóssy József, Bozóky Béla, dr. Sarkady Lajos, Szunyogh Péter, Rátkay József, Kiss Elek, Mezey Mihály, Szokoly Tamás, Nyiry György Heringh Sándor, dr. Ottó József stb. stb. a tornatanárok és a nagy-enyedi főgimnáziumnak a tornaversenyen legtöbb díjat: két arany, egy ezüst és egy bronzérmét nyert növendéke: Hoffmann Ferencz, A z t a j á n Tivadar és Lukics Gyula.

Ebéd alatt Hamza Miska zenekara játszott szebbnél szebb magyar nótákat.

A társaság a levidámabb hangulatban a késő délutáni órákig maradt együtt.

* * *

Disztribúció után.

Ebéd után az ifjuság a püspök fürdőbe vonult s a legjobb kedélyhangulatban töltötték el a délutánt, s csak a kilencz óras vonattal érkeztek haza s intézeteként külön-külön a vendéglőbe vonultak vaesorázni.

Mindezek bevégeztével elutaztak városunkból a diákok, kellemes emlékül vive el a versenydíjakat, melyeket büszkén fognak mutogatni otthon a szülőknék, az ismerősöknek

A sok szépet, mit láttak, tudom nem fogják elfelejteni az itt megfordult tornászok, de ha mégis elfelednék, úgy gondoljanak csak vissza az itteni kövezetre, melyet lehetetlen elfelejteni az idegennek.

A szép eredmény, melyet a kerületi tornaversenyben elérték, leginkább mutatja e verseny czélszerűségét, hasznát.

Ha ez még fokozódik továbbra is, úgy nem kell félni a fiu vesiecle, kores nemzedéktől, melyet már Berzsenyi is sziborita váznak nevezett.

Ne csak a szellemi, ha nem testi fejlődésüket is tartsák szem előtt ifjaink, hogy elmondhassuk a fiatalaságról a régi athéneiekkal: — szép testben szép lélek!

* * *

A verseny kitünő rendezéseért elsőnek minden tekintetben Mezey Mihályt kell kiemelnünk, ki nagy gondnal és legmesszebb menő figyelemmel viseltetett a közönség iránt.

A jouri feladatának magaslatán állott és ezen nagy munkában igazán megkönnyítette őket Fleischacker Gyula, Misley Kálmán és Halász Lajos, a »Szabad-ság« segédszerkesztőjének buzgó fáradozása.

A versenynek pontos és ügyes rendezéseért nem győzzük Rátkay Józsefet eléggé méltatni, ki a verseny sikerét nagyban emelte a közönség és az idegen diákok iránt tanusított előzékenysége és figyelme által.

NAPTÁR.

— Junius 5. —

Szerda, Róm. kath. Bonif. pk. kánt. Prot. Bonifác. Gör. kel. május 24. Stil. Sim. Izr. S. Nassa 13.

Nap két 3 óra 54 p., nyug. 7 óra 31 p. Hold kelte d. u. 6 óra 1 p, nyug. 1 óra 55 p.

- Jun. 5. A szépitési egylet választmányi ülése d. u. 5 órakor a városház tanácstermében.
- „ 5. A községi polgári fiúiskola s a községi elemi fiú- és leányiskolák júniálisa d. u. 3 órakor a városligetben.
- „ 6. Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülése d. u. 3 órakor.
- „ 9. A nagyvárad közs. polg. leányiskolai önképzőkör jótékonyczélu záróünnepélye d. u. 4 órakor a megyeház dísztermében.
- „ 9. A »László«-malom új részvénytársaság megalakulása.
- „ 10. Biharmegye közigazgatási bizottságának ülése d. e. 10 órakor.
- „ 10—29. Vizsgák a főgymnáziumban.
- „ 14 Nagyvárad város közgyűlése d. u. 3 órakor.
- „ 15. A megyei központi választmány ülése.
- „ 24. A »László« malom elárverezése d. e. 10 órakor a régi malomtelepen.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:

- Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
- Sonnenwirth-féle bazárban Fő-utca,
- Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
- Kutasi D. papírkereskedésében Uri-utca,
- Pauker Dániel papírkereskedésében Kis-piacz,
- Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
- Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca,
- Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* A pünkösdi ünnepek. A tavasz, az ábrándos poézis évszaka elmúlt, hogy helyet adjon az életerősekb poézis évszakának, az éltető nyárnak. A mosolygó gyöngyvirágos május után beköszöntött a rózsák hónapja — piros pünkösdi ünnepével. Az öröm ünnepének napján a nap is fényesebb volt, verőfényes derűjével bearanyozva a város utcait. Az emberek szívébe pedig besugárzott a piros pünkösdi poézisa, vidám hangulatot kölesönözve a hétköznapi élet küzdelmeiben kifáradt s elfáradó város-lakóknak.

A pünkösdi ünnepek szépen, méltóságteljesen folytak le. A délelőtt a templomok ünnepe volt. Roppant emberáradat töltötte be a székesegyház boltíveit. Már a kora reggeli órákban özlött a nép, hogy a bérnálásnál jó helyet kaphasson.

A bérnálást megelőzőleg fényes szertartással tartották concelebrálással a misét. A bibornok segédletével az evangélium oldalán levő püspöki stallumnál foglalt helyet, a szemközti faldistoriumnál Vinkler v. püspök és segédlete ült.

Mise után volt a prédikáció, melyet Palotay László, apát-kanonok tartott; lelkes szavakban buzdította a bérnálókat a hithűségre.

Aztán kezdetét vette a bérnálás, mely fél tizenkettőig tartott. Összesen 1117-en vették fel a bérnálás szentségét. A bérnálás alatt a kar szép énekeket adott elő.

Délután és az ünnepmásod napja a kirándulásoké volt. A Püspök és Félix fürdőben valóságos tolongás volt. A közlekedő vonatok és lépten-nyomon érkező bérkocsik ugyszólván csak úgy öntötték a szórakozni vágyó, ünneplő közönséget.

Több oldalról panaszt vettünk, hogy a kiszolgálás laza volt, a vendéglősök nem gondoskodtak elég személyzetről.

A városban is zsufolásig megteltek a nyári mulató helyiségek, ahol mindenütt szólt a zene, csapongott a jó kedv. Szóval ünnepi hangulat uralkodott mindenütt.

* **József főherceg Veszprémben.** József főherceg e hónap 7-én a veszprémi honvédehelyőrség megszemlélése véget Veszprémben utazik, hol báró Hornig püspök vendége lesz. A főherceg kíséretében lesznek Say Győző altábornagy, kerületi parancsnok és Huberth Andor vezérőrnagy, dandárparancsnok. A főherceg Veszprémből másnap délután különvonattal Budapestre utazik.

* **Leánykaink önképzőkori záróünnepélye.** Említettük már vasárnap, hogy a nagyváradi községi polgári leányiskolai önképzőkör, folyó hó 9-én délután négy órakor tartja meg rendkívül érdekesnek ígérkező záróünnepélyét a vármegyeháza nagy dísztermében. Ezuttal csupán azt akarjuk megemlíteni, hogy a jótékony czállal egybekötött ünnepély iránt olyan nagy érdeklődés mutatkozik már is, hogy a részt venni szándékozók, há jó helyhez akarnak jutni, jó lesz előre gondoskodni. Jegyek előre válthatók a polgári leányiskola helyiségében mindennap délután 3—5 óráig.

* **A radnai bucsu.** Most kezdődött meg a hírneves Radnán a bucsujárás. A pünkösdi ünnepek alkalmából száz meg száz keresztény hívő sereglett itt össze és mint minden évben, most is az alföldi magyar nép az első, mely ájtatos buzgalommal keresi fel e szent helyet. M-Radna — mint tudósítónk írja — most élénk képet nyújt és a bucsujárók tömege már külön vonatokat is igényel. A mily nagy azonban az ájtatos hívők serege, éppen oly arányban látogatnak ide el a — zsebmetszők. Lippán és Radnán most egy teljesen szervezett zsebmetszőbanda működik. A múlt szombati hetivásár alkalmával nem kevesebb, mint tíz kisebb-nagyobb lopás történt — egy és ugyanazon időben. A zsebmetszők közül sikerült már egynehányat megcsipni. E szomorú tapasztalatok azonban nem lohasztják a hívők buzgalmát és a bucsujárók mind nagyobb csapatokban zárandokolnak Radnára.

* **Milleniumi koronák.** Az ezredéves országos kiállítás igazgatóságának javaslatára a pénzügyminiszter elhatározta, hogy a millenium emlékére korona-emlékpénzt ad ki. Ezeknek tervezetét Beck Ö. Fülöp, Párisban élő éremvész hazánkfa már elkészítette. Az érem első lapján ő Felsége babéros domborképe van s ez a felírás: A z ezredéves magyarországi emlékére foglalja át. A kép alatt olvasható: 1 korona 1896. A tulsó lapon Árpád, honfoglaló vezérével domborképen látható. A művészi kivitelű emlékérmek készítéséhez a valutatörvény értelmében már az osztrák pénzügyminiszter is hozzájárult. E színezüst érmek díszes tokokban kerülnek forgalomba és áruk egy forint lesz. A pénzügyminiszter összesen egy millió ily emlékérmel ad ki, a minék jövedelmi fölöslege a kiállítási alap javára esik.

* **Miért nem jött Wlassics Nagyváradra.** Ezt találgatja az egyik helybeli lap, mely a biztos köztudomás hangján írja, hogy tudvalevőleg megígérte Wlassics Gyula kultuszminiszter, hogy lejön Nagyváradra a tornaversenyre; mely tudvalevőleges ígéretet illetőleg is van egy kis kételyünk. Legalább mi nem tudjuk ma se biztosan, kinek tette ezen állítólagos ígéretet a miniszter?

Az elmaradt látogatás, különféle magyarázatául, azt a hírt is közli a találgató, hogy a miniszter Schlauch Lőrincz bíbornok-püspök palotájába szándékozott szállni és nagyváradi útja azért maradt el, mert attól tartott, hogy nem talál majd ott szíves vendéglátásra.

Ezt a hírt illetékes helyen szerzett értesülésünk alapján valótlanságnak nyilváníthatjuk s hozzátasszük, hogy ezen izléstelen kombináció — mert exabundantia cordis os loquitur, a szív bőségéből beszél a száj, — a magyar vendégszeretet iránti érzék nagyfokú hiányára vall.

Szomorú a magyar nemzeti karakterre

nézve, hogy ez itt nem ujság! Akik nemrégén megsértették a magyar vendégszeretetet, önmagukból ítélve ilyen följogást most, másban is készek föltenni! Csak az a szerencse, hogy ez az »új magyar« nem általános s reméljük: nem fog uralomra jutni!

* **Crispi távirata Pozsonyba.** Pozsonyban lakó törökkanizsai Schülpe György (báró), ki a már sokszor emlegetett munkásházak telepét alapította s nemcsak mint emberbarát, hanem mint kitünő Petőfi-fordító is ismeretes, s mint ilyen a Petőfi-társaság tagja, e napokban táviratban üdvözölte Crispi, az olasz miniszterelnököt, ennek programbeszéde alkalmából. Crispi a szocializmusnak oly megoldását sürgeti, mint a milyent Schulpe több ízben kifejtett. A magyarországi üdvözlésre Crispi a következő táviratot küldte Rómából:

»Georges Schulpe. Grazie sentite pei sentimenti di benevolenza che ella si compiacegne manifestarmi in occasine del mio discorso.

Crispi.«

(Fogadja hálás köszönetemet jóindulatu érzéseimért, melyeket beszédem alkalmából oly szeretetreméltóan nyilvánított. *Crispi.*

* **A esabai patronátus ügyében hozott alispáni határozat ellen —** mint a »Békés« írja — Schlauch Lőrincz bíbornok-püspökön kívül Fábry Károly esabai ügyvéd és vele néhány esabai lakos is adott be felebbezést, melyben azt vitatják, hogy a patronátus kötelezettsége nem a várost, nem is a volt közbirtokosságot, hanem a Csabát kir. adományképen nyert volt földesuri családokat illeti.

* **Kir. táblai bíró mint zenészerző.** Ez alatt a cím alatt a napokban megjelent (érdekes hírünkre vonatkozólag a következő sorok közlésére kérték fel lapunkat) Medvigy Mihály ítélőtáblai bíró, — mint a szóban forgó ruthén sz. gör. kath. templom gondnoka, — első sorban azon igyekszik, hogy a magyar szót a templomban meghonosítsa — s míg egyrészt újítása már eddig sikerült annyira, hogy a hosszabb énekek rendszeren magyarul énekeltek, — másrészt most nagy érdeme, hogy a vezetése alatt álló »harmonia«-énekkar, — melynek tagjai nagybárára intelligens emberek, — az egész misét magyarul éneklé. — A magyar-érzelmű derék táblai bíró ugyanis hosszas fáradsággal átalakította a gyönyörű szláv egyházi melodiákat magyar szövegre s a négy férfi kart is betanította, — még pedig olyan eredménnyel, hogy a pünkösdi ünnepek alatt a kis templomban igen szép számmal egybegyűlt előkelő közönség, a legnagyobb dicsérettel és elismeréssel adózott a még eddig sehol sem hallott magyar énekekért a kitünő zenei tehetségű táblabírónak.

* **Tizenkét ember a Dunába fullt.** Egy kis szerémmegyei községből, Beocsinból írják, hogy egy, negyvenöt beocsini munkást vivő dereglye elsüllyt a Dunán és a katasztrófa következtében a negyvenöt ember közül tizenkettő befullt a Dunába, harminczháromat sikerült megmenteni. A dereglye azért süllyedt el, mert kétszer annyi embert vitt a hátán, mint amennyit elbírt. Egy könyvatos, amely szintén hírt ad az esetről, viszont azt állítja, hogy a dereglye neki ment a vízi malmoknak és felfordult: innen a katasztrófa.

* **Felköszöntő.** Egy öreg ur felköszönti az új házaspárt és töszóját így fejezi be:

... A mi pedig a férjet illeti, ő róla még nagyobb bizalommal nyilatkozhatom, mert jelen voltam keresztelésén, jelen voltam a bérnálásán, jelen vagyok a mai ünnepségen és reményem, hogy jelen leszek a temetésén is! (Általános szenzáció.)

* **Wlassics miniszter a herezegprimás vendége.** Wlassics Gyula, vallás-és közoktatásügyi miniszter, mint Siófokról írják, vasárnap reggel Balaton-füredre utazott és ebédre Vaszary Kolos herezegprimás vendége volt.

* **Eljegyzés.** Tardó Lajos vészti községi főjegyző eljegyezte néhai Lux Lajos volt városi számtiszt bájos és művelt leányát: Annát.

* **Katonazene a Schlauch-téren.** A 37. számú gyalogezred zenekara ma délután 6—7 óra között a Schlauch-téren fog játszani. A műsor ez alkalommal is igen érdekes és változatos lesz, melyre felhívjuk a zenekedvelők figyelmébe.

* **Egy 13 éves gyermek kivégeztetése.** Tormozóban, Tanimi mellett, egy 13 éves gyermek játszott a hegyen egy nála fiatalabb testvépárral. A testvépárból a fiucsának ezüst láncz volt a nyakán, melyet a 13 éves fiu erőnek erejével elakarta venni tőle. Közben dulakodás támadt köztük és a 13 éves gyermek nála kisebb fiut belökte a szikláról a mélységbe. Az áldozat kis nővérét, a ki tanuja volt a borzalmas jelenetnek, szintén megragadta a fiatal gonosztevő, s őt is ledobta a bátyja után. Másnap a két holttestet megtalálták a völgyben. Eleinte nem tudták, hogy ki a gyilkos, de a gyermek az ezüst lánczot egy zálogházba vitte, s a láncz révén aztán rájöttek. *A 13 éves gyermeket a bíróság halálra ítélte és csakugyan ki is végezték őriási közönség jelenlétében.*

* **Betiltott vásár.** Békés vármegye alispánja táviratilag értesítette tegnap Nagyvárad város polgármesterét, hogy a folyó hó 8-ára eső fűzesgyarmati országos vásárra a hó és sertésfelhajtást betiltotta.

* **A huszonötödik medve.** Óriási medvét lőtt Liptó-Szent-Ivánban Füllő János Gömör-Szentiványi József erdésze. Füllőt egészen hirtelen támadta meg ez az erdők réme s alig volt ideje fegyvert ragadni. Közvetlen közelből terítette le az első lövésre a vad szörnyeteket. Legérdekesebb a dologban az, hogy a medvének csak három lába volt, a negyedik pedig térdénél el volt harapva. Füllő a medvében saját régi zsákmányát ismerte fel, a melyet hal évvel ezelőtt esapdába fogott, de mert elharapta a lábát, elmenekült s miután sebe begyógyult, három lábán járt. A derék vadásznak ez már a huszonötödik medvéje, melyet leterített. Vadkant pedig 115-öt lőtt eddig. A medvét nagy diadallal vitték Szent-Ivánba.

* **Jégeső a szomszédban.** Vasárnap éjjel — írja m-telegdi levelezőnk — jéggel vegyes erőszápor hullott alá a vidéken és Rév s éles határában is kisebb-nagyobb károkat okozott. Előző este már nagyon nyugtalanította a gazdákat a gyanus színű borulat, melynek nyomában rendszeren ott szokottleselkedni a kár. Ezuttal hála Istennek — nem ártott nagyon a vetéseknek, melyek szép eredménnyel kecségtetik tulajdonosaikat.

* **Egy szőke hajfűrt.** Temesvárott, a vadászerdőben egy elegánsan öltözött fiatal ember holttestét találták meg kezében revolverrel. A szolgabíró és a járási orvos azonnal kisiettek a helyszínére és konstatálták, hogy öngyilkosság esete forog fenn. A fiatal ember bal halántékába lőtt s a golyó rögtönös halált okozott. Ruhazsébében egy erszényben 13 krt s egy német névjegyet találtak, melyből kitudt hogy az öngyilkost G ö d e r e r Jánosnak hívták. Iratai között semmi olyat nem találtak, mely öngyilkosságának okáról fölvilágosítást adhatott volna. De valószínűleg boldogtalan szerelem adta a fegyvert a szerencsétlen fiatal ember kezébe, mert iratai között gondosan becsomagolva ott volt egy n ő i s z ő k e hajfűrt is.

* **A saját bírāja.** Tegnap délután érdekes panaszt jelentett be Drágán János a nagyváradi rendőrségnek. Házi gazdája: Müller Mayer, mert elsőjén a szegény ember nem tudta letenni a házbért, elvette a kulcsot és kizárta a lakót családjával együtt. Természetes, hogy a rendőrség a bírósághoz utasította a panaszt, aki kétségbeesve áldani (?) kezdte erre a köszívű háztulajdonost.

* **Uj gyógyfürdő.** A belügyminiszter Selmezy és Belsőbánya sz. kir. és bányavárosok közönségének kérelmére megengedte, hogy a bányavárosok tulajdonát képező Vihnye-fürdőt gyógyfürdőnek nevezhesse.

* **Rendőri hírek.** Kömüves legények harcza. Szombaton éjjel valóságos harc színhelye volt a N.-Teleki-utca. Kömüves legények verekedtek össze, akiket három rendőr sem bírt megfékezni és szétugratni, mindaddig míg a csendőrség egyik derék tisztje segítségükre nem sietett. — Tréfából lopott. Már tudniillik ezt állítja ő: Buda Tógyer, akit a rendőr azért kísért be Kollmann rendőrbiztos elé, mert egy zsebórát kínált megvételre a Nagypiaczon. Buda, aki előbb Butának mondta magát, beismert mindent, de azonnal védekezett, hogy ő a »Laczi« csak megakart tréfálni; Most tréfából ott ül a járásbírósnál.

* **Regényes házasság.** Regénybe is beillő történetről tesz említést a clevelandi Szabadság. Egy Kohn Hermina nevű győrmegyei, tényői zsidó leány Schamokinban ugyanis áttért a katolikus vallásra, hogy szíve választottjához, egy Lázár Gáspár nevű magyarhoz férjhez mehessen. A szerelmesek gyermekkoruk óta szeretik egymást. A férfi kiment Amerikába, mert otthon nem vehette feleségül kedvesét. A leány utána ment, s ott Mt. Carmelben találkozott. Hosszas tanácskozás után abban állapodtak meg, hogy a leány elhagyja ősei vallását, s felveszi a kedvesét. Az áttérési szertartást Bella Soma shamokini r. k. lelkész végezte, mint keresztstülök Bódy János és Csatlós Andrásné szerepeltek.

* **Szaporodunk.** A lefolyt hét népmozgalmi adatai következők: született 35 gyermek, köztük 9 törvénytelen, nemre nézve 12 fiú és 23 leány; a születési arányszám 41.8%-os. Elhalt 20 egyén, köztük 7 idegen; a halálzási arányszám 23%-os, — tisztán a helybelieknél 15%. A szaporúság 22.

* **Járványos betegségek kimutatása.** A f. évi májusi hó II. felében a roncsoló toroklobó, a kanyaró 1, a hökhurut és hasi hagymáz 2—2 esetben fordultak elő.

* **APRÓ HIREK.** A kalocsai érsek adománya. Zomborból jelentik, hogy Császka György kalocsai érsek a bácsmezei árvízkarosultak fölségítésére ezer forintot küldött a megye alispánjához. — **Uj bitorosok.** Mint Rómából írták, a pápa még a nyár folyamán konzisztóriumot tart, melyen a párisi, lissaboni, madridi és bécsi nunciusoknak a bitorosi kalapot fogja adományozni. — **A gőzfürdő halottja.** Szegedről írják: Horváth Imre rendőrségi hivatalnok, a Wagner-féle gőzfürdőben gutaütés következtében meghalt. A még fiatal ember egész éjjel mulatott, s felhevült állapotban ment a gőzfürdőbe. Ez okozta halálát.

**

x **Urak figyelmébe!** Szives megtekintésre kérem kalap-, cipő- és divatáru raktáramat. — Különösen felhívom a n. é. közönség figyelmét fehér- és színes-batist ingekre, férfi-, női- és gyermek sárgaczipőkre. Stern Lajos divatáru raktára Bémer-tér, (Poynár ház.)

Vonatok érkezési és indulási ideje

1895. május 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-26, 8-43, 11-04, 11-32, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 3-58, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskőh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskőh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Érmihályfalváról 8-10, 9-14	Érmihályfalva felé 6-45, 4-35.
Szent-László és Félix fürdőből 8-15*, 10-10, 3-37*, 6-20, 8-55, 10-54*	Szent-László és Félix fürdőbe 6-40*, 8-39, 2-05* 4-45, 7-20, 9-19*

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

A *-gal jelölt vonatok csak vásár- és ünnepnapokon közlekednek.

EGYLET.

Meghívás.

A „*biharvármegyei népnevelési-egyesület*“ választmányának t. tagjait vanszerencsém folyó évi június hó 6-án csütörtökön délután 5 órakor egyesületünk hivatalos helyiségében Fő-utca (Karaguj-féle ház, udvari emelet) tartandó ülésre tisztelettel meghívni.

Nagyvárad, 1895. június hó 1-én.

Szunyogh Péter,
elnök.

IRODALOM.

— **Megrendelési felhívás.** A Jó Isten képes könyve vagy az örökélet kalendáriuma ezimű munkára. Irta: Stolcz Alb. Ford. T. Pelikán Kr. 1895. 13. iv. Stolcz művét a nép között terjesztetni valóságos áldás. Mindmennyi prédikáció az, amelyben egy megbő lelkipásztor szól híveihez. A jelen mű németben körülbelül 60 ezer ember példányban fogott el. Tartalma: Hit és bizalom Istenben. Isteni gondviselés. A lélek betegségeiről. A fajtalanúság bünéről. Isten erjesztő kegyelméről. Lelki újjászületés. Az ember igazi szépsége. A különözködésről. A cselétségről. A cselédekről. Kiosztó. Egy kis vakarcs. — A mű megrendelhető az Oktató Népkönyvtár szerkesztőségében. Pozsony, ferencziek. Ára bérmentve kötetenként 50 kr. 10 kötet egyszerre megrendelve 2 frt 80 kr.

— **„Katholikus hitvédelmi folyóirat.“** A folyó évi májusi füzetnek tartalma a következő: Psychiatria, II. dr. Sándorffy Nándortól. Protestans következetesség és vele szemben a katolicizmus, V. irta Rusztikus, Laveleque Emil egyházpolitikája, Keményfy K. D.-tól. Mária Nagyasszonyunk, irta Pelikán Krizsó. A zsidó sajtó (mutatvány) Psenner Ernst S.-tól. Megtértek csarnoka, Loreday Emilia k. a.-tól. Protestans szemle: A ministerelnöki szék fekete levele. A németországi lutheránusok szakadása s az eperjesi Mátyásmadár. Miért oly kevés a légátus? A kalvinisták és lutheránusok egyesülése. — Irodalom. — Vegyesek. — Neuville Delfina: A francia forradalom templomfosztatója, egy iv regénymelléklet utolsó iv.

— **„Politikai Hetiszemle.“** A folyó évi június hó 2-án megjelent 22-ik számnak tartalma a következő: Vezérezik: A nyár programja, irta R. Belföld: A delegációk, irta Veritas. Bánffy bécsi szövetségesei. (Bécsi levél.) Andrassy és a közös minisztertanács, irta Egy régi Deák-párti. Külföld: Crispi győzelme, irta Székely Sámuel. Közgazdaság: Allattenyészésünk és a kivétel, irta X. Tözsde és pénzügy. Közoktatás: Az országos közoktatási tanács reformja, irta Erschinger János. Irodalom: Divatos irodalmak, irta R. B. A magyar költészet kincsesháza. Művészet. A hétről.

— **„Ügyvédek közlönye.“** A folyó évi június hó 2-án kiadott 23-ik számának tartalma: A védő érintkezése védenceivel. Jogesetek az új sommás eljárásban. Egyéb jogesetek. Vegyes közlemények. Ertesítés a budapesti felsőbb bíróságoknál lévő ügyekről.

— **„Herko Péter.“** A folyó évi június hó 2-án kiadott 23-ik szám gazdag, változatos, eleven tartalommal s a legjobban sikerült rajzokkal s illetőleg karikatúrákkal díszeskedhetik. Ujlag ajánljuk különösen a katolikus olvasóközönség figyelmébe és pártfogásába,

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Szerdán: *Szókimondó asszonyosság.*
(Madame Sans-Gêne) itt először.
Csütörtök: *Ugyanez.*
Péntek: *Ugyanez.*
Szombat: *Fausl.* Opera.
Vasárnap: *Brankovics György.* —
Este: *A piros bugyellárás.*

Méltóságos eszmadia.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Plötz eszméje után írta s. y. z. Először adatott a nagyváradi színházban 1895. június 2-án délután.

Minden ugyan legjobban, a mint van; mindenki elégedjék meg azzal, a mit az Isten neki sorzául rendelt.

Ezt a nem új, de minden esetre igen szép és tanulságos alap gondolatot bizonyította a Pünkösdi vasárnap délutáni premiére három, kacagató felvonáson keresztül. És be is tudta bizonyítani; mert Kiss Jancsi, felszabadult és remekelt eszmadia legény azt tapasztalta, hogy sokkal jobb ha a eszmadia csak eszmadia marad, mint ha gróf lesz belőle.

De kezdjük elülről! Nevezett Kiss Jancsi, eszmadia legény szerelmes mesterének, Mallér Mátyás uramnak Erzsike leányába, a ki Kiss Jancsit természetesen viszont szereti. De a szerelmesek boldogságának roppant akadály a műhely kérdése és Mallér uram erre való tekintettel ki is jelenti, hogy az a eszmadia, kinek műhelye nincs, ne házasodjék, hanem menjen vándorolni, Erzsike pedig az uradalmi ispánné lesz.

E közben megérkezik gróf Váraljai Ervin, a falu földesura, a ki nagyon szeretvén a jó tréfát, a falu deputátiója elől megszökik és éppen Mallér Mátyás műhelyébe téved. Itt barátjával együtt vándorló mesterlegényeknek adván ki magukat, Kiss Jancsival összeharátkoznak és egy kis jó ital segítségével kiveszik Jancsiból, hogy mennyi mindent eltudna ő érni, ha egy óráig gróf lehetne. A kedvező alkalmat egy jó tréfára a gróf nem szalaszthatja el. Inasa, ispánja és egy szobaleány segítségével Kiss Jancsiból csakugyan gróft farag: Az újdonsült gróf sehogy sem tudja magát beletalálni szerepébe; s miután nem egészen rendes uton jutott új méltóságához, mindig eszmadianak képzele magát s egyre másra érik a mulatságosnál mulatságosabb meglepetések, a többek között, hogy új méltóságában még felesége is van, a miert aztán Erzsike neheztel meg komolyan. Mikor pedig pünkösdi grófsága vége ért és ismét haza került eszmadianak, akkor Erzsikének duzzogásával és mesterének haragjával áll szemben, kik mindenféle gonoszsággal és bübajossággal vádolják. Végre a gróf kettévágja a csomót, a mennyiben kivallja, hogy mindennek az ő tréfája az okozója és egyesíti Kiss Jancsit meg Erzsikét.

Bohózatnak van nevezve a »Méltóságos eszmadia«; a bohózat pedig akkor jó, ha nevetünk rajta, már pedig vasárnap délután a kik jelen voltunk — és pedig nem csekély számmal — neveltünk annyit, hogy a bohózatot jónak mondhatjuk. Különben, a mint láttuk egyszerű mese, egyszerű természetes alakok jellemzik.

Öszintén gratulálhatunk Rónaszéki Gusztávnak a darabhoz — mert hiszen már nem is követünk el indiscretiót, ha eláruljuk, hogy ő írta. Az incognitó próba sikerült; a közönség, melyben az intelligentia is szép számmal képviselve volt, szívesen fogadta a darabot és ezután is szívesen látjuk.

Az előadásról elég annyit előrebocsátanunk, hogy Rónaszéki tudta, kikre bizza darabját.

Fóris (Kis Jancsi) inkább mulatságos, mint méltóságos eszmadia volt. Novák Irén (Erzsike) olyan kedves volt, mint mindig. Benedek Bács, Déri és a többiek is mindnyájan hathatósan támogatták Rónaszékit, hogy sikert érjen el.

Ünnepi előadások.

Vasárnap este ismét az »Ember tragédiája« került színre zsúfolásig telt ház előtt. Az előadás a megelőzőhöz képest haladást tanúsított s ez már csaknem tökéletes niveau állott.

Hétfőn délután a Zsidó honvéd, este pedig a Szökött katona előadásával a népszinmű személyzet nagy szellemi élvezetet szerzett a jó népszinműveket kedvelő közönségnek.

Bernardó Montilla.

Echegaray hatásos drámája második előadásban gyönyörködtette a legnagyobb részt versenyző diákokból álló szép számú közönséget. Tóvölgyi Margit k. a. igen szép alakí-

tást nyújtott, sokkal különbet, mint az első előadásban. Gál Gyula, mint mindig, remekelt. Angyal Ilka, Tompa és Balassa szintén sikeresen működtek, hogy az idegen diákok nagy ovációt kiérdemeljék.

Szókimondó asszonyság.

(Madame Sans-Gêne.)

Sardou világhírű színműve a »Szókimondó asszonyság« kerül ma először színre színtársulatunknál.

A gondosan betanult és szépen kiállított darabban a főszerepeket Delli, Rónaszékyné, Angyal, Gál, Hunyady, Tompa, Balassa, Bács és Főriss játsszák a főszerepeket. Kivülök a társulatnak csaknem minden tagja részt vesz az előadásban.

Az érdekes színmű iránt, mely a népszínházban csak a minap érte meg az 50-ik előadást városszerte a leglénkebb érdeklődés nyilvánul.

A »Szókimondó asszonyság«-ról lapunk mai tárczájában találunk olvasóink részletes ismertetést.

REGENY-CSARNOK.

Szöktetés.

(Eredeti elbeszélés.)

Írta: **Senki.**

(Folytatás.)

8

Jött azután egy esemény közbe, a mely fenekestül felforgatta a régi állapotokat. A borsodmenyei bál adta hozzá az alkalmat. Mariska azt írta Jolánnak, hogy ez az évi megyei bál jelmezes táncmulatság lesz, jöjjön fel ő is Miskolcra, hadd mulassanak együtt, hadd lássa a publikum, hogy az ő paraszt rokona tud még ért még az uri tempókhoz is.

És Jolán rávette hízéggel Sándort, hogy engedje el rokonai látogatására. El is engedte; három nappal a mulatság előtt felkísérte és ott hagyta a feleségét Malvin néni oltalma alatt, maga pedig hazament.

Ah, ha tudta volna, ha látta volna, hogy a felesége mint mulatott harmadnapra, de hogy hagyta volna el egymagára.

Annyi tény, hogy Jolán csodás szépségével elragadta a közönséget. Az a királynői alak a rózsaszín selyem uszályval vivta ki a szépség díját a jelmez estélyen. »Kleopatra modern kosztümben« mondta Tibor gróf, aki ez alkalommal itt látta viszont Jolánt. Mily nagy volt a különbség felesége és régi ideálja közt. Most érezte, hogy ő a vesztes és irigyelni kezdte a Sándort.

Valóban Jolánnak csak előnyére vált a házasság, Vandának nem. Talán az éjszaki éghajlathoz szokott lénynek nem kedvezett az alföldi levegő, talán a környezet lehetett az oka, de tény, hogy Vanda szépségét elvesztette, mert rendkívül lesoványodott.

Tibor keserű csalódást érzett lelkében, mikor az oszlop mellől összehasonlítást tett a két nő között. Nem is állhatta meg, hogy a keringőben föl ne kérje Jolánt egy tourra. Ah, micsoda szédítő boldogság volt ez a keringő. Tibor mind szorosabban ölelte magához Jolánt, az elpirult, de azért engedte, hadd érezze a gróf ur, mit dobott el magától. Azután a lassu alatt beszélgettek is mosolyogva viccelődve. Hogy sokat mondhatott a gróf a paraszt menyecskének, az látszott abból, hogy Jolán sokszor kereste föl azután is a férfiak azon csoportját a szemével, ahol Tibor tartózkodott. Meg volt elégedve önmagával, mert azzal a diadallal, amit ő aratott, meg lehetett volna elégedve akármelyik hoppon maradt grófi kisasszony is. Meg is köszönte Mariskának azt a jóindulatot, hogy idehívta e mulatságra.

VIII.

A miskolci találkozó nem szüntette meg a Jolán és Tibor közti érintkezést. Intim, titkos levelezéssel háborgatta Tibor az asszonyt falusi magányában. Az újság apró hirdetései közt kapta meg Jolán a szenvedélyesebbnél szenvedélyesebb üzeneteket. Sándor minderről nem tudott semmit, csak akkor, mikor a háta mögött szőtt összeesküvés nyomára a véletlen vezette. Egy

csomó apró négyszögletű lap részletet kapott a felesége íróasztalában, mikor az nyitva felede annak fiókját. Sándort keserűség fogta el a felfedezéskor; nem volt oly együgyű, hogy meg ne értette volna, hogy itt összeesküvésről van szó az ő boldogsága ellen.

Értette most már Jolánt, a ki csak legközelebb is azt mondta: Unja az édes anyja folytonos zsörtölődését, jobb volna innen valahol messze lakni egyedül és szegényesen, mint ebben a megirigyelt felpanaszolt gazdaságban.

És Sándor tette kész ember volt. Hirdetést tett közre, hogy kész a Bácskában, vagy a Dunántul birtokot vásárolni.

Teljesíteni akarta a felesége óhaját, hisz annyira szerette. Tudta, hogy Jolán még nem bűnös, de könnyen azzá lehet.

Mikor csöndesen figyelemmel kísérte az apróhirdetéseket a lapjának elolvastat is, mely a többiek száma alatt azt kérdezte »Klopatrá-tól« nem volna-e legjobb a szökés és a titokban megkötött új házasság.

— Attól az időtől kezdve el volt határozva az elköltözésre és ez a szám döntött is nála, annál inkább, mert egy nap mulva a hirdetés része a lapból hiányzott.

(Vége köv.)

Közgazdaság.

A nagyvárad kereshedelmi és iparkamara. 2,473—95.

Értesítés.

A nagyvárad kir. törvényszék és a m.-csékei m. kir. járásbírószék részére szükséges több rendbeli butorokra 1895. június 15-én nyilvános árlejtés fog tartatni. Miről az érdekelte asztalos iparosokat azzal van szerencsénk értesíteni, hogy a közelebbi feltételek a kamara helyiségében a hivatalos órák alatt megtekintethetők.

Nagyvárad, 1895. június 1.

Janky József,
elnök.

Dr. Sarkadi Lajos
titkár.

Dohányültetés.

A »Nemzet« gazdasági mellékletében ugyanilyen cím alatt megjelent cikkre reflektálva én is némileg illetékesnek tartom magamat a tárgyhoz hozzászólni és pedig azon a jogcímen, hogy egy nagyobb uradalomban 25 éven át személyesen vezettem egy terjedelmesebb dohánytelepet s így alkalmam volt ezen ámban is gazdasági ismereteimet s tapasztalataimat bővíteni.

1. Hogy a korai ültetés átlagosan biztosabb termést eredményez, azt elvitatni nem lehet, habár a tapasztalás azt mutatja, hogy a dohány sajátos természeténél fogva leggyorsabban akkor fejlődik, midőn már az éjjelek szembetűnően hosszabbodnak, tehát július közepe után, de csak azon esetben, ha ez időtájt gyakori és bő csapadékok áztatják a földet, mi azonban nálunk ritkaság számba megy.

Azt ajánlja említett cikk, hogy szárazság idején a kiültetett palántát egyszer vagy kétszer jól megöntözzük. Ha cikkíró ur ez alatt csak a kerti termelést érti, a locsolást így természetesen szükség szerint gyakrabban is eszközölhetjük, de ha ezt a nagybani termelésre is vonatkoztatja, úgy erősen téved, midőn azt hiszi, »hogy ez nem is valami nagy munkába kerül.«

Tudni kell ugyanis, hogy a nagybani dohánytermesztésnél a földek hossza gyakran a 100 ölet, nem ritkán a 200 ölet is meghaladja. Ilyen távolságokra a vizet kézben hordani, valóban nem mondható kis munkának.

Egy 1100 négyszögöles holdra esik átlagban 8200 darab palánta, ennek egyszeri locsolása pedig kíván 41 hektoliter vizet.

Ebből egyszerűen kiszámítható, mennyi kézi munkát vesz igénybe csak az egyszeri öntözés, eltekintve attól, hogy a táblákhoz való vízhozás mennyi igaerőbe kerül.

E helyett én egészen más eljárást követtem. A dohányültetés tudvalevőleg ekkép történik: Minden kertész (vulgogányó) földje közepén egy szekér utat hagy, melyen a vizet 10—12 akós hordókban szállítja a kapanyéllal megjelölt gödröcskék megöntözése céljából.

Utánna következik közvetlen az ültetés. Mi után azonban ilyenkor a vízzel nem igen szoktak fukarkodni s így a palánta az ültető furóval tulságosan a földhöz szorítottatik, mely már egy-két napi meleg idő után kökeménnyé válik, ez a régi szokás határozottan hátrányára van a növénynek. Én tehát az ültetés előtti locsolást kisebb mértékre redukáltam s a helyett másnap a már kiültetett palántákat egyenként bőven megöntöttem s ez untig elég is volt a növények hiánytalan megfogamzására, ez által kikerültem a tövek körüli föld szerfeletti megkeményedését s egyuttal elértem a gyökerek kellő beiszapolását.

Ha az ajánlott kétszeri locsolást keresztül akarjuk vinni, úgy okvetlenül beültetetlenül kell hagynunk a szekérktakat, mi által nevezetesen megesorbitjuk dohányterületünket, vagy ha ezen utak beültetését a kétszeri locsolás utánra halasztjuk, nagyon elkésünk utóbbi munkával.

3. Fontos dolognak tartja cikkíró, hogy az öntözésre használt vizet műtrágyával s trágyalével keverjük, különös súlyt fektetve a kén-savaskálira.

Hát a műtrágyák hasznát tagadni annyira volna, mint a maradiságot prédikálni és a haladás szekerét megakasztani akarni, de másrészt a drága műtrágyák ajánlata manapság már annyira divat, hogy némely gazdát formaliter vakká tesz a körülötte fekvő olesó trágya anyagok iránt, s valóban sok gazda ma már nem látja az erdőt a sok fa miatt.

A dohány, sőt valamennyi kulturnövényeink termelésénél a fősúly az istálló trágyára fektetendő, e nélkül semmiféle műtrágyával nem boldogulhatunk. S ezt az axiómát, úgy iátszik teljesen ignorálja cikkíró ur. Az öntöző víz kén-savas kálival való keverése helyett inkább nagyobb figyelmet fordítsunk a baromfi-trágyára, mely nem kerül semmibe s rendszeren minden haszon nélkül elkallódik. Ezt gyűjtsük gondosan egész éven át s használjuk az ültetésnél.

Az ültetés különben a dohánytermelésnek csak egyik részlete, melyet ha bármily szorgalom- és szakismerettel végrehajtottunk, még igen távol állunk attól, hogy termésünket mennyiségileg, de főleg minőségileg biztosítottan tekinthetnők.

Gazdasági növényeink közt egy sincs, mely annyi ismeretet s annyi munkát követelne mint a dohány. Kezddők a magtermelésnél s végződik a simítás s bálozással, tehát kezelése az évek legnagyobb részét veszi igénybe.

Későbbi feladatunkul tűztem ki kimerítően foglalkozni e tárggyal, addig is utalok »Dohánytermesztés« című könyvecskére.

Nagyvárad, 1895. június.

Rimler Pál.

Az állategészségügy reformja. A földművelésügyi kormányának, a mostani sertésvész alkalmával számos oly mulasztás jutott tudomására, melynek a vész folytonos terjedésében s mostani előhaladottságában nagy része van. Ez a tény csak siettetni fogja azt a reformot, melyet a földművelésügyi miniszteriumban már régebben készítenek elő s mely az állategészségügyi szolgálat teljes államosításában fog állani. A miniszterium állategészségügyi szakosztályában e tárgyban széleskörű elaboratum készül, mely az összes beszerezhető adatokat felöleli. Az államosítási terv főleg a piacok jobb ellátására s a tenyésztő vidékeknek az állami állatgyógyászati intézmény meghonosítása által való nagyobb ellenőrzésére és beható állategészségügyi rendőrség létesítésére terjed ki.

Sorsolás. Bécsben június 1-én megtörtént az 1864-iki államsorsjegyek húzása. Kihuzattak a következő sorozatszámok: 42, 192, 207, 262, 347, 371, 495, 402, 493, 944, 960, 993, 1085, 1136, 1171, 1218, 1227, 1260, 1265, 1427, 1686, 1709, 1715, 1783, 1929, 1958, 2220, 2424, 2429, 2454, 2459, 2493, 2548, 2724, 2886, 2920, 3035, 3056, 3074, 3166, 3380, 3459, 3481, 3482.

A főnyereményt 960 sorsz. 13 series nyerte meg. A második nyeremény 1084 sorsz. 8 ser., harmadik nyeremény 1136 sorsz. 52 series.

5000 frtot nyertek: 1958—38, 3380—52; 2000 frtot nyertek: 1715—61, 2220—56; 1000 frtot nyertek: 1227—51, 1250—48, 2493—09.

Nagyváradí hetivásár.

— Junius 4. —

Vásári árjegyzék a nagyváradí piacon 1895. június 4-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmiszereknek.

Tiszta buza 7.10.—6.90 Kétszeres buza 6.50.—6.20. Rozs 6.30—6.—. Arpa 6.70—6.20. Zab 7.—. 6.90 Tengeri 6.80.—6.20 Borsó 14.—. Lencse 16.— Bab 9.— Köleskása 13.— Burgonya 4.—. Lángliszt 13.— Zsemlyelisz 12.— Fehérkenyér liszt 10.50 Barnakenyér liszt 9.— Széna fuvarral 4.50. Szalma fuvarral 2.— Szalonna 50.—. 6 kiló zsúpp-szalma 08 kr, 150 kgrm. alom-szalma 04 kr. 1 köbméter tűzifa-bikk 3.—, tölgy 2.70, eser 3.20. 100 kiló marhahus 52.—. Öntött gyertya 54.—. Lámpaolaj 50.—. Egy liter bor 6 50, uj 40. Pálinka 24, szilvapálinka 80, szesz 95. Egy métermázsza kő-ső 10.70, nyers fagygyu 26.—, olvasztott fagygyu 36.—, szappan 24.—, birka gyapju —, magyar gyapju 30.40. Egy hektoliter ó-bor 40.—, uj-bor 30.—, mész 1.30, kemény faszén 2.— puha faszén —, kendermag 10.50, köles 7.50 repce —, dió 16.—, mogyoró —, aszu szilva 16.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 16, szalonna 58, sertésus 52, juh-hus 36, veres hagyma 20, fog-hagyma 42, bors 1.60, paprika 1.20 barna kenyér 09. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 8.30. 1 mm. Luczernamag 48-tól 50 frtig. 1 mm. Lóhere 64—70 1 mm. Burgondi 32—40

Marha ártáblázat 1895. június 4-ről:

Egy pár első rendű jármás ökör 345.—, egy pár másodrendű jármás ökör 280.—, egy pár harmadrendű jármás ökör 180.—, 1 pár fejős tehén 175.—, 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 95.—, 1 drb vágó tehén 150 kgr. 70.—, 1 drb. veres borju 9.—, 1 drb. fél éves borju 38.—, 1 drb. egy éves borju 40.—, két éves borju 52.—, 1 drb. hizott sertés 60.—, 1 pár fél éves sertés 16.—, 1 pár egy éves sertés 27.—, 1 pár két éves sertés 40.—, egydrb. jó igásló 70.—, 1 pár ökrébőr 17.—, egy pár tehénbőr 12.—, borjubőr 6.—, 1 pár lóbőr 10.—, 1 pár bárány bőr 1.40.

Forgalmi kimutatás 1895. évi június hó 4-ről: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétsze-

res buza 100 hltr, rozs 300 hltr, árpa 200 hltr, zab 200 hltr, tengeri 300 hltr, burgonya 2000 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 50 drb, félhizott 130, sovány 25, süldő 150, malacz 130, hizott marha 10, jármás ökör 400, fejős tehén 200, borju 170, bivaly 7, juh és bárány 2000, ló 168.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. június 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	123.25
Magyar koronajárdék	99.—
Magyar vasúti kölesön aranyban 4 1/2%	126.50
Magyar vasúti kölesön ezüstben 2 1/4%	103.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	124.50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.25
Italmérségi jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	98.85
Magyar nyerevény sorsjegy-kölesön	158.50
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölesön	148.50
Osztrák járdék papírban	101.25
Osztrák járdék ezüstben	101.25
Osztrák járdék aranyban	123.—
Osztrák korona járdék	101.25
1860. osztr. államsorsjegyek	158.—
Osztrák-magyar bankrészevény	1074.—
Magyar hitelbank részevény	488.25
Osztrák hitelintézet részevény	406.50
Osztrák-magyar államvasúti részevény	433.—
20 frankos arany (Napoleond'or)	963.—
Német birodalmi márka	59.45
London vista	121.60
Paris vista	48.25
20 márkás arany	11.89

Toinon,) — — — — H. Körösi Juci.	
La Roussette,) mosóleányok — — — — Szabó Lászlóné.	
Julie) — — — — Rónai Rózi.	
Vinaigre dobos, nemzetőr — — — — Déri Béla.	
Vabontrian, nemzetőr — — — — Bánáti Ede.	
Bissout nemzetőr — — — — Kassai Győző.	
Jolieoeur nemzetőr — — — — Abay.	
Mathurin, tanonc — — — — Zách Juliska.	
Gyógyszerész — — — — Eötvös.	
Fodrász — — — — Nagy.	
Kapus — — — — Szalay.	
1-ső szomszédnő — — — — Dériné.	
2-ik szomszédnő — — — — Ajtainé.	

Tüzekek, nemzetőrök, nép. Történik 1792. aug. hó 10-én.

A színmű

Napoleon — — — — Gál Gyula.	
Mária Luiza, neje — — — — Szabóné.	
Lefebvre, marchal danzigi herceg — — — — Hunyady.	
Katrin neje, a danzigi hercegné — — — — Delli E.	
Fouché, otrantói herceg — — — — Balassa	
Mária Karolina, nápolyi királyné — — — — Angyal I.	
Eliz, hercegnő — — — — R.-székiné	
Neipperg gróf — — — — Tompa.	
Szavari, rendőrminiszter, rovigéi herceg — — — — Bács K.	
Depreaux, tánczmester — — — — Fóris P.	

Segédítisztek, kamarások, udvariak, szolgál. Történik a Kompienyi kastélyban 1811. szept. havában.

Az előadás kezdete fél 8, vége fél 10 órakor.

Holnap esütörtökön 1895. június 5-én bérletfolyamban.

Másodsor:

A szókimondó asszonyság.

(Madame Sans-Gene).

Sardou színműve 4 felvonásban,

SZINKÖR NAGYVÁRADON.

Nagy bérlet 35-ik szám. II. Kis bérlet 15-ik szám

Páratlan. Páratlan.

Szerdán, 1895. június hó 5-én

itt először:

Szókimondó asszonyság.

(Madame Sans-Géne).

Színmű I előjáték és 3 felvonásban. Irta: Sardou Vik-tor. Fáy J. Béla és Makó Lajos.

Az előjáték.

S Z E M É L Y E K :

Hübsher Kata, mosóné — — — — Delli Emma.
Lefebvre, örmester — — — — Hunyady József.
Neipperg gróf — — — — Tompa.
Fouché — — — — Balassa.

Egy jó családból való felnőtt keresztény árvaleány.

ki a

női ruhavarrásban

gyakorolt,

varrógéppel rendelkezik, ajánlkozik helyben vagy vidékre egy uri családhoz gyermek mellé. (147) 2—3

Czim a kiadóhivatalban.

TÓTH LAJOS

Hardtmuth-féle porcellán és majolika,

ugyszintén saját készítményű

tűzálló kályha, kandalló, takaréktűzhely és fürdőkád

NAGY RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Kis-Fürdő-utca 466. szám a. (Saját ház.)

TELEFON ÖSSZEKÖTTETÉS!

Van szerencsém becses tudására hozni, miszerint Nagyváradon, Kis-Fürdő-utczán (saját ház) évek óta fennálló **KALYHA-RAKTÁRAMAT** megnagyobbítottam és a Hardtmuth (Budweis) céggel való előnyös üzleti összeköttetésemnél fogva azon kellemes helyzetben vagyok, hogy ugy a saját, valamint a külföldi gyártmányu legjobb minőségű

kandallók, kályhák, takaréktűzhelyek és fürdőkádak

készítését a legolcsóbb árak mellett eszközölöm és árusítom el. Régi kályhák, takaréktűzhelyek átrakását és javítását pontosan teljesítem. Ez alkalommal felhívom becses figyelmét

a Hardtmuth-féle kályhák, kandallók, takaréktűzhelyek és fürdőkádakra,

melyekből helyben kizárólag *csakis én vagyok jogosítva raktárt tartani.*

Emélfogva ugy a helybeli, valamint a fővárosi cégek bármelyikével esín, választék és olesóság tekintetében versenyzem.

Kályháim jósága, tartóssága és fűtő képességeért teljes szavatosságot vállalom.

Elvem törekvésemmel oda juthatni, hogy a mai előhaladott korszellem igényeinek jöminőségű és izletes kivitelben, megfelelő szolid árak és pontos kiszolgálással megfelelhessenek.

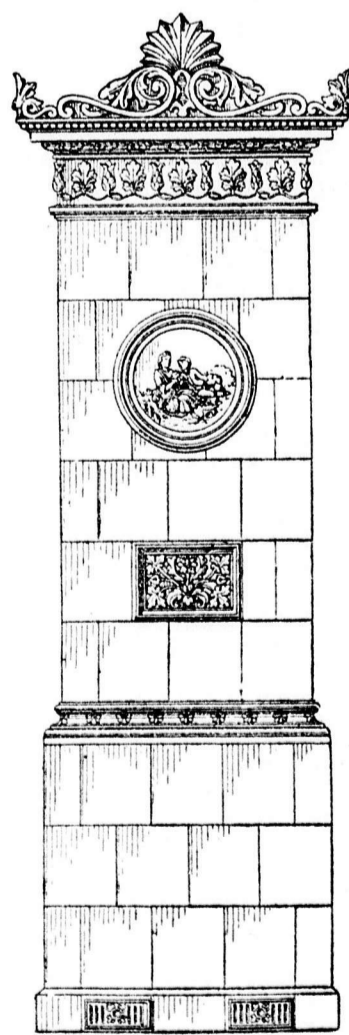
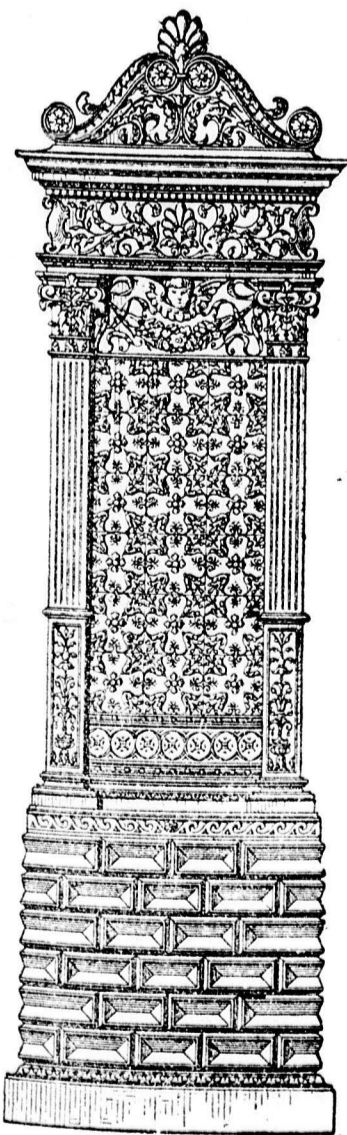
Azon reményben, hogy e nembeli szükségleteit nálam fogja beszerezni, becses pártfogását kérve, maradok

kötő tisztelettel

Tóth Lajos,

kályhás.

(85) 14—25

Háziasszonyok figyelmébe!

Több oldalról tett felszólamlások a *padlózat-mázakra*, arra indítottak, hogy igyekezzem az eddigi gyártmányokat túlszárnyalni. Nagy fáradozásaim után sikerült feltalálnom egy oly

SZOBAPADLO-LACKOT,

amely az összes bel- és külföldi gyártmányokat felülmulja és melyet három legkedveltebb színben hoztam forgalomba. És miután azt tiszta anyagból készítem, úgy fényre, mint tartósságra a legjobbnak ajánlhatom.

BOROSTYÁN SZOBA-LACKOT . . . 90 kr., 1 frt 40 kr. | SCHWEICZI PARQUET-FÉNYMÁZ 1 kilo . . . 1 frt 80 kr.
SPIRITUSZ SZOBA-LACKOT . . . 1 frt 10 kr., 1 frt 50 kr. | (GLAZUR) ZOMÁNCZ 1 kilo . . . 1 frt 10 kr.

Végül mindenféle **FESTÉK, KENCZÉK, BRONZ** és **ECSETEKET** legolcsóbb árban.

(138) 3-5

Kiváló tisztelettel

BERKES BERTALAN,
Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Bor-eladás.

Gróf Stubenberg József

pinczészetéből saját termésű érmel-
léki borok palaczkokban, valamint
hordóban eladók. Bővebb tudósítást
és árjegyzéket ad a számtartói
hivatal Székelyhídon (Biharm.)

(137) 7-30

Nyári fürdő-megnyitás a Rimanóczy-fürdőben.

Van szerencsém a tisztelt közönség becses tudomására hozni, hogy
június hó 3-ától kezdve, a férfiak részére a **HIDEG-FÜRDŐ**, a nők
részére a mostani női-gőzfürdő helyiségeiben a **ZUHANY-FÜRDŐ**,
reggel 6 órától este 8 óráig rendelkezésre áll.

A gőzfürdőkre nézve a mult évi gyakorlat szerint — délelőtt a
férfiak, délután 3 órától kezdve estig a nők részére (vasárnap délután
kivételével) a nagy gőzfürdő összes helyiségei, naponta kétszeri friss
viz beeresztéssel fog rendelkezésére állani.

Tisztelettel

RIMANÓCZY KÁLMÁN.

(146) 2-3

➡ Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett! ➡

Végeladás!

Felhívjuk a nagyérdemű vevőközönség figyelmét azon körülményre,
miszerint a helybeli piacon, a **Deutsch K. I.**-féle házban levő
üzletünkben rendezett

VÉGE LADÁS

már csak június 15-ig tart.

Dús választékban vannak még raktárunkon: *résznek, asztal- és fehérneműek, férfi- és női
ruhaszövedek, függönyök, ágy- és asztalterítők, butorszövedek* stb., melyek

mélyen leszállított árak

melletti adatnak el.

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

(139) 6-15

NAGYVÁRAD, Szent-László-tér.

Állványok eladók

Kunz József és Társa cég

Szent-László-tér,

DEUTSCH K. I.-féle házban levő üzletben.

➡ Mélyen leszállított árak készpénzfizetés mellett! ➡